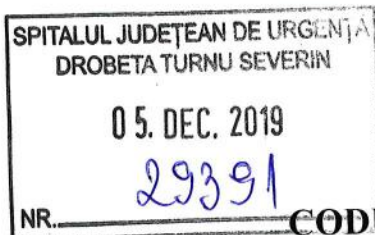

SPITALUL JUDEȚEAN DE URGENȚĂ DROBETA TURNU SEVERIN
JUDEȚUL MEHEDINTI
Bd. Mihai Viteazul nr. 6D
Cod fiscal : 4222239 ; Cont IBAN RO88TREZ46121F335000XXXX
Banca : Trezoreria Drobeta Tr. Severin
Telefon : 0252/313751 ; Fax : 0252/321498
oficial@spitjudseverin.ro

APROBAT

Manager Interimar - Serban Anghel Ionut

CODUL DE ETICA si DEONTOLOGIE PROFESIONALA al SPITALULUI JUDEȚEAN DE URGENȚĂ DROBETA TURNU SEVERIN

CUPRINS:

1. SCOP	pag. 2
2. POLITICA DE ETICA	pag. 2
3. LEGISLATIE	pag. 4
CAPITOLUL I DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE	pag. 5
CAPITOLUL II NORME GENERALE DE CONDUITA A PERSONALULUI	pag. 8
CAPITOLUL III COORDONAREA SI CONTROLUL APLICARII NORMELOR DE CONDUITA PROFESIONALA PENTRU PERSONALUL SPITALULUI	pag.12
CAPITOLUL IV ETICA SI DEONTOLOGIA MEDICILOR	pag.13
CAPITOLUL V ETICA SI DEONTOLOGIA FARMACISTULUI	pag.18
CAPITOLUL VI ETICA SI DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI SI CHIMISTULUI	pag.23
CAPITOLUL VII ETICA SI DEONTOLOGIA PSIHOLOGULUI	pag.26
CAPITOLUL VIII ETICA SI DEONTOLOGIA ASISTENTULUI MEDICAL	pag.34
CAPITOLUL IX ETICA SI DEONTOLOGIA FIZIOTERAPEUTULUI	pag.38
CAPITOLUL X ETICA SI DEONTOLOGIA MEDICULUI DENTIST	pag.46
CAPITOLUL XI ETICA SI DEONTOLOGIA ASISTENTULUI SOCIAL	pag.48
CAPITOLUL XII ETICA SI DEONTOLOGIA AUDITORULUI INTERN	pag.52
CAPITOLUL XIII ETICA SI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC	pag.54
CAPITOLUL XIV DISPOZITII FINALE	pag.56

1. Scop

Codul de comportament etic al institutiei este proiectat pentru a contribui la imbunatatirea rezultatelor institutiei prin respectarea drepturilor fiecarui pacient si derularea relatiilor cu pacientii si publicul intr-un mod etic.

Pacientii au dreptul fundamental la atentie si grija cuvenita care sa protejeze demnitatea personala si respectarea valorilor culturale psiho-sociale si spirituale ale acestora. Aceste valori influenteaza deseori perceptiile pacientilor asupra afectiunilor medicale si a tratamentelor medicale. Înțelegerea si respectarea acestor valori constituie ghiduri pentru institutie in satisfacerea corespunzatoare a nevoilor pacientilor.

Conducerea institutiei constientizeaza faptul ca practicile de relationare cu pacientii precum si conduita personalului institutiei in furnizarea de servicii medicale catre acestia au un efect semnificativ asupra raspunsului fiecarui bolnav la tratamentele medicale oferite.

Responsabilitatea etica consta in a:

- Analiza cu consideratie valorile pacientilor si preferintele, inclusiv deciziile de a refuza/întrerupe tratamentul;
- Recunoaste responsabilitatile unitatii in conditiile legii;
- Informa pacientii despre responsabilitatile care le revin in procesul de primire a ajutorului medical;
- Gestionarea relatiile noastre cu pacientii si publicul intr-un mod etic.

2. Politica de etica

Institutia a integrat responsabilitatile sale etice in activitatea de zi cu zi. Astfel, misiunea noastra, viziunea si valorile sunt comunicate pe scara larga in cadrul institutiei si reflecta cultura noastra etica si organizationala.

Misiune: acordarea celor mai bune servicii medicale de profil (eficiente, eficace si de calitate), astfel incat sa se realizeze imbunatatirea starii de sanatate a populatiei deservite. Activitatea medicala a institutiei va respecta principiile fundamentale ale serviciilor publice, adica:

- Eficienta utilizare a resurselor si eficacitatea furnizarii serviciilor;
- Fiabilitate a raportarilor interne si catre exterior;
- Conformitate cu legislatia aplicabila.

Viziune:

- a) adaptarea serviciilor medicale la nevoile populatiei deservite
- b) cresterea calitatii serviciilor medicale;
- c) scaderea ponderii serviciilor medicale realizate prin spitalizare continua in favoarea celor ambulatorii si prin spitalizare de zi;
- d) orientarea profilului serviciilor medicale catre caracteristicile de morbiditate al populatiei actuale si preconizate a se adresa unitatilor sanitare;

Institutia urmareste sa devina un partener de incredere atat pentru ai sai cat si pentru colaboratori – spitale, furnizori, parteneri in programe de cercetare, comunitate, etc. Aceasta viziune se va realiza prin cooptarea de personal adecvat si crearea/pastrarea unei stranse colaborari cu institutiile partenere pentru a atinge un raport optim de satisfactie a pacientilor. De asemenea, prin serviciile oferite, institutia isi propune sa castige loialitatea comunitatii si sa atinga performanta financiara necesara

Valori :

- primordialitatea criteriilor de performanta in activitatea unitatii sanitare
- optimizarea raportului cost / eficienta in administrarea SJU DTS
- asigurarea conditiilor de accesibilitate si echitate populatiei deservite
- imbunatatirea continua a conditiilor implicate in asigurarea satisfactiei pacientului si a personalului angajat

In Plan etic: Intreg personalul institutiei este ghidat de valorile necesare indeplinirii misiunii, astfel:

- Ne pasa de pacientii nostri ca si cum ne-ar pasa de cei dragi si ii tratam in mod similar, cu expertiza, compasiune si respect;
- Incurajam initiativa, inovarea, tenacitatea in abordarea problematicii sanatatii intregii comunitatii din care facem parte si in cadrul careia activam;
- Promovam un mediu care stimuleaza diversitatea, premiaza excelenta si valoarea adaugata, si incurajeaza valorile civice;
- Lucram in cooperare cu colegii nostri si cu comunitatea noastra pentru bunastarea regiunii;
- Demonstram calitati de lider in toate problemele critice ale activitatii noastre, intr-un mod demn de incredere din partea opiniei publice.
- Actionam cu responsabilitate, integritate si abilitate in administrarea noastra financiara.

Principiile eticii sunt generale, indiferent de locul de munca al personalului angajat in spital, de aceea, orice abdicare de la principiul universalitatii, in virtutea caruia orice om este privit ca demn de respect si de ajutorare prin insasi calitatea sa umana, este un regres etic. De asemenea, un regres etic este orice abdicare de la principiul in virtutea caruia omul este un "scop in sine".

O serie de abateri de la relatiile interumane ce trebuie sa se manifeste intre membrii corpului medical, intre corpul medical si celelalte categorii de personal din cadrul spitalului, intre acestia si beneficiarii serviciilor noastre, merita a fi enuntate si analizate tocmai pentru a stabili care sunt normele deontologice ce trebuie sa ne conduca activitatea. In dorinta de imbunatatire a relatiilor interumane, Consiliul Etic al spitalului a procedat la intocmirea prezentului cod de etica si deontologie profesionala valabil pentru intreg personalul angajat al institutiei.

3. Legislatie

Elaborarea prezentului COD DE ETICA SI DEONTOLOGIE PROFESIONALA a personalului spitalului are la baza, ca temei legal, urmatoarea legislație in vigoare:

- Legea nr. 95/2006 privind reforma in domeniul sanatatii, cu modificarile si completarile ulterioare;
- Legea nr. 477/2004 privind Codul de conduita a personalului contractual din autoritatile si institutiile publice;
- Hotararea Colegiului Medicilor din Romania nr. 2/2012 privind adoptarea Statutului si a Codului de deontologie medicala ale Colegiului Medicilor din Romania ;
- Decizia Colegiului Farmacistilor din Romania nr. 1/2005 privind adoptarea Statutului Colegiului Farmacistilor din Romania si a Codului deontologie al farmacistului, cu modificari ulterioare;
- Legea nr. 460/2003 privind exercitarea profesiunilor de biochimist, biolog si chimist;
- O.U.G. nr. 144/ 2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moasa si a profesiei de asistent medical, precum si organizarea si functionarea Ordinului Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor si Asistentilor Medicali din Romania;
- Hotararea OAMGMAMR nr. 2/2009 privind adoptarea Codului de etica si deontologie al asistentului medical generalist, al moasei si al asistentului medical din Romania;
- Legea nr. 466/2004 privind statutul asistentului social ;
- Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de libera practica, infiintarea, organizarea si functionarea Colegiului Psihologilor din Romania;
- H.G. nr. 788/2005 privind Normele metodologice de aplicare a Legii nr.213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de libera practica, infiintarea, organizarea si functionarea Colegiului Psihologilor din Romania;
- Codul Deontologie al Profesiei de Psiholog cu drept de libera practica;
- Legea nr. 514/2003 privind exercitarea profesiei de consilier juridic, cu modificarile si completarile ulterioare;
- Statutul profesiei de consilier juridic ;
- Codul deontologic al consilierului juridic;
- Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern;
- Ordinul MFP nr. 252/2004 pentru aprobarea Codului privind conduita etica a auditoriului intern;
- Legea nr. 571/14.12.2004 privind protectia personalului din autoritatile publice, institutiile publice si din alte unitati care semnaleaza incalcari ale legii;
- Decizia nr. 15/15.05.2010 privind adoptarea Codului deontologic al medicului dentist, M.Of. 408/18.06.2010,

- Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacientului;
- Ordin nr. 1410/2016 privind aprobarea Normelor de aplicare a Legii drepturilor pacientului nr. 46/2003.

CAPITOLUL I DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE

ART. 1 Domeniul de aplicare al Codului de etica si deontologie profesionala din cadrul spitalului reglementeaza normele de conduita profesionala ale intregului personal

Normele din prezentul cod sunt obligatorii pentru personalul contractual din cadrul spitalului, incadrat in baza prevederilor Legii nr. 53/2003 - Codul muncii, republicat, cu modificarile ulterioare.

ART. 2 Obiective.

Obiectivele prezentului cod urmaresc sa asigure cresterea calitatii intregii activitati a institutiei medicale, o buna administrare in realizarea interesului public, precum si eliminarea birocratiei si a faptelor de coruptie prin:

- Reglementarea normelor de conduita profesionala necesare realizarii unor raporturi sociale si profesionale corespunzatoare crearii si mentinerii la nivel inalt a prestigiului institutiei publice si al personalului;
- Informarea publicului cu privire la conduita profesionala la care este indreptatit sa se astepte din partea personalului contractual in exercitarea functiei;
- Crearea unui climat de incredere si respect reciproc intre pacienti si personalul spitalului

ART. 3 Principii.

Principiile care guvoneaza conduita profesionala a personalului sunt urmatoarele:

- ✓ Prioritatea interesului public - principiu conform caruia personalul are indatorirea de a considera interesul public mai presus decat interesul personal, in exercitarea atributiilor functiei;
- ✓ Asigurarea egalitatii de tratament a cetatenilor - principiu conform caruia personalul are indatorirea de a aplica acelasi regim juridic in situatii identice sau similare;
- ✓ Profesionalismul - principiu conform caruia personalul are obligatia de a indeplini atributiile de serviciu cu responsabilitate, competenta, eficienta, corectitudine si constiinciozitate;
- ✓ Impartialitatea si nediscriminarea - principiu conform caruia angajatii sunt obligati sa aiba o atitudine obiectiva, neutra fata de orice interes politic, economic, religios sau de alta natura, in exercitarea atributiilor functiei;
- ✓ Integritatea morala - principiu conform caruia personalului ii este interzis sa solicite sau sa accepte, direct ori indirect, pentru el sau pentru altul, vreun avantaj ori beneficiu moral sau material;

✓ Libertatea gândirii și a exprimării - principiu conform căruia personalul poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;

✓ Cinstea și corectitudinea - principiu conform căruia, în exercitarea funcției și în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, personalul trebuie să fie de bună-credință și să acționeze pentru îndeplinirea conformă a atribuțiilor de serviciu;

ART. 4 Termeni

În înțelesul prezentului cod, expresiile și termenii de mai jos au următoarele semnificații:

- *Personal ori angajat* - persoana încadrată și numită într-o funcție în cadrul, în condițiile Legii nr. 53/2003, cu modificările ulterioare.
- *Funcție* - ansamblul atribuțiilor și responsabilităților stabilite, în temeiul legii, în fișa postului;
- *Interes public* - acel interes care implică garantarea și respectarea de către spital, a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte, precum și îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cu respectarea principiilor eficienței, eficacității și economicității cheltuirii resurselor;
- *Interes personal* - orice avantaj material sau de altă natură, urmărit ori obținut, în mod direct sau indirect, pentru sine ori pentru alții, de către personalul prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor, informațiilor la care are acces, ca urmare a exercitării atribuțiilor funcției;
- *Conflict de interese* - acea situație sau împrejurare în care interesul personal, direct ori indirect, al angajatului contravine interesului public, astfel încât afectează sau ar putea afecta independența și imparțialitatea sa în luarea deciziilor ori îndeplinirea la timp și cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcției deținute;
- *Informație de interes public* - orice informație care privește activitățile sau care rezultă din activitatea unității sanitare, și care este stabilită astfel de către conducerea instituției, în baza prevederilor legale în vigoare, indiferent de suportul ei;
- *Informație cu privire la date personale* - orice informație privind o persoană identificată sau identificabilă.

ART. 5 Responsabilitate socială

Agenda instituției referitoare la responsabilitate socială include următoarele aspecte:

- Redresarea stării de sănătate a comunității prin colaborarea cu grupuri și persoane competente și dedicate;
- Identificarea nevoilor în domeniul sănătății publice, stabilirea priorităților, comunicarea clară către comunitate a serviciilor medicale oferite de către instituție;
- Construirea de alianțe comunitare care să conlucreze cu organizațiile comunitare și persoanelor fizice cu scopul de a promova sănătatea și siguranța publică, și să coordoneze livrarea de servicii medicale;

- Sprijinirea educatiei si a cercetarii medicale ca parti importante a responsabilitatii sale fata comunitate si societate in ansamblul ei.

ART. 6 Participarea pacientilor la programe de educatie si de cercetare medicala

Institutia recunoaste dreptul pacientilor de a considera valorile proprii culturale, profesionale si spirituale, ca acestea ar putea sa fie in conflict cu participarea acestora in programe de educatie. Pacientii vor fi informati in legatura cu derularea unor astfel de programe si vor avea dreptul sa refuze participarea lor in activitati de acest tip.

ART. 7 Reclamatiiile pacientilor

Conducerea institutiei incurajeaza comentariile, reclamatiiile, etc. primite de la pacienti si familiile lor cu privire la serviciile oferite de spital. Comentariile, atat cele negative cat si cele pozitive, sunt privite ca oportunitati si sunt folosite cu scopul de a imbunatati serviciile. Politica unitatii este de a rezolva cu promptitudine nemulțumirile, reclamatiiile pacientului sau a familiei, precum si de a impartasi comentariile pozitive despre experientele pacientului si/sau a familiei acestuia. Depunerea unei reclamatii sau plangeri nu va compromite accesul pacientului la serviciile medicale ale institutiei.

ART. 8 Relatiile intre salariatii institutiei

Conducerea institutiei recunoaste spiritul inovativ, responsabil, participativ si colegial in comportamentul personalului institutiei cu alte persoane din cadrul institutiei.

Nici o persoana nu va fi discriminata pe motive etnice, rasiale, culturale, religioase, politice in procesul de recrutare al personalului precum si ulterior pe parcursul desfasurarii activitatii in cadrul institutiei.

Conducerea institutiei incurajeaza avertizarile in interes public cu privire la neregularitati etice si/sau legale efectuate de personalul din subordine. Pentru incurajarea spiritului civic, conducerea institutiei a elaborat si comunicat in cadrul institutiei **procedura operationala** care stabileste modul de tratare a avertizarilor neregularitatilor si de protectie a persoanelor care emit astfel de avertizari. In acelasi timp, conducerea institutiei condamna delatiunea.

ART. 9 Conflictul de interese

Reprezinta acea situatie sau imprejurare in care interesul personal, direct ori indirect, al persoanei angajate in cadrul institutiei contravine interesului public, astfel incat afecteaza sau ar putea afecta independenta si impartialitatea sa in luarea deciziilor ori indeplinirea la timp si cu obiectivitate a indatoririlor care ii revin in exercitarea functiei detinute.

Interesul personal reprezinta orice avantaj material sau de alta natura, urmarit ori obtinut, in mod direct sau indirect, pentru sine ori pentru altii, de catre personal prin folosirea reputatiei, influentei, facilitatilor, relatiilor, informatiilor la care are acces, ca urmare a exercitarii atributiilor functiei.

Constituie conflict de interese detinerea de catre manager de parti sociale, actiuni sau interese la societati comerciale ori organizatii nonguvernamentale care stabilesc relatii comerciale cu institutia la care persoana in cauza exercita functia de manager.

Pentru prevenirea conflictelor de interese, persoanele din conducerea institutiei, respectiv managerul, membrii comitetului director, sefi de sectie, de laborator sau de

serviciu au obligatia de a da o declaratie de interese, precum si o declaratie cu privire la incompatibilitatile prezentate in paragraful anterior.

ART. 10 Consultarea pe probleme de etica.

Atunci cand apar probleme de etica in relatia intre angajati sau in relatia angajatilor cu pacienti, colaboratori sau public, personalul implicat poate solicita implicarea Consiliului Etic din cadrul institutiei pentru a contribui la solutionarea preocuparilor lor etice. Toate solicitarile de consultare a eticii trebuie sa fie indreptate catre consilierul de etica.

ART. 11 Confidentialitatea

Toti pacientii institutiei beneficiaza de protejarea intimitatii lor in orice moment si in toate situatiile, cu exceptia situatiilor in care respectarea intimitatii ar pune in pericol viata lor.

Informatiile confidentiale pot fi revizuite, comunicate sau discutate doar atunci cand este necesar sa se asigure ingrijirea pacientului. Informatii medicale pot fi divulgate numai atunci cand pacientii autorizeaza acest fapt sau atunci cand dezvaluirea acestor informatii este ceruta de lege.

Unitatea isi asuma responsabilitatea pentru protejarea informatiilor pacientilor, atat personale cat si medicale, si isi recunoaste responsabilitatea legala si etica in acest sens.

Incalcarile politicii de confidentialitate sunt motive pentru luarea masurilor disciplinare, inclusiv concediere.

ART. 12 Gestionarea durerii

Institutia intelege ca durerea este un eveniment fiziologic si psihologic negativ si care este cel mai bine masurat de pacient. Conducerea institutiei recunoaste durerea ca fiind o componenta importanta a abordarii actului medical si ia masurile ce se impun pentru managementul eficient al durerii in toate fazele de manifestare ale maladiilor tratate.

CAPITOLUL II NORME GENERALE DE CONDUITA PROFESIONALA

ART. 13 Asigurarea unui serviciu public de calitate.

Personalul are obligatia de a asigura un serviciu public de calitate in beneficiul cetatenilor, prin participarea activa la luarea deciziilor si la transpunerea lor in practica, in scopul realizarii competentelor institutiei, in limitele atributiilor stabilite prin fisa postului. In exercitarea functiei, personalul are obligatia de a avea un comportament profesionist, precum si de a asigura, in conditiile legii, transparenta administrativa, pentru a castiga si a mentine increderea pacientilor in integritatea, impartialitatea si eficacitatea institutiei medicale.

ART. 14 Respectarea Constitutiei si a legilor.

Angajatii au obligatia ca, prin actele si faptele lor, sa respecte Constitutia si legile tarii si sa actioneze pentru punerea in aplicare a dispozitiilor legale, in conformitate cu atributiile care le revin, cu respectarea eticii profesionale. Personalul

trebuie sa se conformeze dispozitiilor legale privind restrangerea exercitiului unor drepturi, datorata naturii functiilor detinute.

ART. 15 Loialitatea fata de institutia medicala.

Personalul are obligatia de a apara cu loialitate prestigiul institutiei sanitare in care isi desfasoara activitatea, precum si de a se abtine de la orice act ori fapt care poate produce prejudicii imaginii sau intereselor legale ale acesteia. Angajatilor le este interzis:

- Sa exprime in public aprecieri neconforme cu realitatea in legatura cu activitatea institutiei, cu politicile si strategiile acesteia ori cu proiectele de acte cu caracter normativ sau individual;
- Sa faca aprecieri in legatura cu litigiile aflate in curs de solutionare si in care institutia are calitatea de parte, daca nu sunt abilitati in acest sens;
- Sa dezvaluie informatii care nu au caracter public, in alte conditii decat cele prevazute de lege;
- Sa dezvaluie informatiile la care au acces in exercitarea functiei, daca aceasta dezvaluire este de natura sa atraga avantaje necuvenite ori sa prejudicieze imaginea sau drepturi le institutiei ori ale unor angajati, precum si ale persoanelor fizice sau juridice;
- Sa acorde asistenta si consultanta persoanelor fizice sau juridice, in vederea promovarii de actiuni juridice ori de alta natura impotriva statului ori institutiei publice in care isi desfasoara activitatea. Prevederile de mai sus se aplica si dupa incetarea raportului de munca, pentru o perioada de 2 ani, daca dispozitiile din legi speciale nu prevad alte termene.

Prevederile prezentului cod de conduita nu pot fi interpretate ca o derogare de la obligatia legala a personalului de a furniza informatii de interes public celor interesati, in conditiile legii.

ART. 16 Libertatea opiniilor.

In indeplinirea atributiilor de serviciu angajatii au obligatia de a respecta demnitatea functiei detinute, coreland libertatea dialogului cu promovarea intereselor institutiei publice in care isi desfasoara activitatea. In activitatea lor angajatii au obligatia de a respecta libertatea opiniilor si de a nu se lasa influentati de considerente personale. In exprimarea opiniilor, personalul trebuie sa aiba o atitudine concilianta si sa evite generarea conflictelor datorate schimbului de pareri.

ART. 17 Activitatea publica

Relatiile cu mijloacele de informare in masa se asigura de catre persoanele desemnate in acest sens de conducatorul institutiei, in conditiile legii. Angajatii desemnati sa participe la activitati sau dezbateri publice, in calitate oficiala, trebuie sa respecte limitele mandatului de reprezentare incredintat de conducatorul institutiei. In cazul in care nu sunt desemnati in acest sens, angajatii pot participa la activitati sau dezbateri publice, avand obligatia de a face cunoscut faptul ca opinia exprimata nu reprezinta punctul de vedere oficial al institutiei.

ART. 18 Activitatea politica

In exercitarea functiei detinute, personalului ii este interzis:

- Sa participe la colectarea de fonduri pentru activitatea partidelor politice;

- Sa furnizeze sprijin logistic candidatilor la functii de demnitate publica;
- Sa afiseze in cadrul institutiei insemne ori obiecte inscriptionate cu sigla sau denumirea partidelor politice ori a candidatilor acestora.

ART. 19 Folosirea imaginii proprii

In considerarea functiei pe care o detine, personalul are obligatia de a nu permite utilizarea numelui sau a imaginii proprii in actiuni publicitare pentru promovarea unei activitati comerciale, precum si in scopuri electorale.

ART. 20 Cadrul relatiilor in exercitarea atributiilor functiei

In relatiile cu personalul din cadrul institutiei precum si cu persoanele fizice sau juridice, toti angajatii sunt obligati sa aiba un comportament bazat pe respect, buna-credinta, corectitudine si amabilitate. Personalul are obligatia de a nu aduce atingere onoarei, reputatiei si demnitatii persoanelor din cadrul institutiei, precum si persoanelor cu care intra in legatura in exercitarea functiei, prin:

- intrebuintarea unor expresii jignitoare;
- dezvaluirea aspectelor vietii private;
- formularea unor sesizari sau plangeri calomnioase.

Personalul trebuie sa adopte o atitudine impartiala si justificata pentru rezolvarea clara si eficienta a problemelor pacientilor.

Personalul are obligatia sa respecte principiul egalitatii cetatenilor in fata legii si a institutiei publice, prin: promovarea unor solutii coerente, conform principiului tratamentului nediferentiat, raportate la aceeasi categorie de situatii de fapt si prin eliminarea oricarei forme de discriminare bazate pe aspecte privind nationalitatea, convingerile religioase si politice, starea materiala, sanatatea, varsta, sexul sau alte aspecte.

ART. 21 Conduita in cadrul relatiilor internationale.

Personalul care reprezinta institutia in cadrul unor organizatii internationale, institutii de invatamant, conferinte, seminarii si alte activitati cu caracter international are obligatia sa promoveze o imagine favorabila tarii si institutiei publice pe care o reprezinta. In relatiile cu reprezentantii altor state, angajatii au obligatia de a nu exprima opinii personale privind aspecte nationale sau dispute internationale. In deplasarile in afara tarii, personalul este obligat sa aiba o conduita corespunzatoare regulilor de protocol si sa respecte legile si obiceiurile tarii gazda.

ART. 22 Interdictia privind acceptarea cadourilor, serviciilor si avantajelor

Angajatii **nu** trebuie sa solicite ori sa accepte cadouri, servicii, favoruri, invitatii sau orice alt avantaj, care le sunt destinate personal, familiei, parintilor, prietenilor ori persoanelor cu care au avut relatii de serviciu, afaceri sau de natura politica, care le pot influenta impartialitatea in exercitarea functiilor detinute ori pot constitui o recompensa in raport cu aceste functii.

ART. 23 Participarea la procesul de luare a deciziilor

In procesul de luare a deciziilor personalul are obligatia sa actioneze conform prevederilor legale si sa isi exercite capacitatea de apreciere in mod fundamentat si impartial. Angajatii au obligatia de a nu promite luarea unei decizii de catre institutia publica, de catre alti angajati, precum si indeplinirea atributiilor in mod privilegiat.

ART. 24 Obiectivitate in evaluare

In exercitarea atributiilor specifice functiilor de conducere, angajatii au obligatia sa asigure egalitatea de sanse si tratament cu privire la dezvoltarea carierei pentru personalul din subordine. Personalul de conducere are obligatia sa examineze si sa aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a competentei profesionale pentru personalul din subordine, excluzand orice forma de favoritism ori discriminare.

Personalul de conducere are obligatia de a nu favoriza sau defavoriza accesul ori promovarea in functiile pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme cu principiile prevazute la art. 3.

ART. 25 Folosirea abuziva a atributiilor functiei detinute

Personalul are obligatia de a nu folosi atributiile functiei detinute in alte scopuri decat cele prevazute de lege. Prin activitatea de luare a deciziilor, de consiliere, de evaluare sau de participare la anchete ori actiuni de control, personalul nu poate urmari obtinerea de foloase sau avantaje in interes personal ori producerea de prejudicii materiale sau morale altor persoane. Angajatii au obligatia de a nu interveni sau influenta vreo ancheta de orice natura, din cadrul institutiei sau din afara acesteia, in considerarea functiei pe care o detin. Angajatii au obligatia de a nu impune altor angajati sa se inscrie in organizatii sau asociatii, indiferent de natura acestora, ori de a nu le sugera acest lucru, promitandu-le acordarea unor avantaje materiale sau profesionale.

ART. 26 Utilizarea resurselor publice

Personalul este obligat sa asigure ocrotirea proprietatii publice si private a statului si a unitatilor administrativ-teritoriale, sa evite producerea oricarui prejudiciu, actionand in orice situatie ca un bun proprietar. Personalul are obligatia sa foloseasca timpul de lucru, precum si bunurile apartinand institutiei numai pentru desfasurarea activitatilor aferente functiei detinute. Personalul trebuie sa propuna si sa asigure, potrivit atributiilor care ii revin, folosirea utila si eficienta a banilor publici, in conformitate cu prevederile legale. Personalului care desfasoara activitati publicistice in interes personal sau activitati didactice ii este interzis sa foloseasca timpul de lucru ori logistica autoritatii sau a institutiei publice pentru realizarea acestora, fara aprobarea conducerii unitatii.

ART. 27 Limitarea participarii la achizitii, concesiuni sau inchirieri

Orice angajat poate achizitiona un bun aflat in proprietatea privata a statului sau a unitatilor administrativ-teritoriale, supus vanzarii in conditiile legii, cu exceptia urmatoarelor cazuri:

- cand a luat cunostinta, in cursul sau ca urmare a indeplinirii atributiilor de serviciu, despre valoarea ori calitatea bunurilor care urmeaza sa fie vandute;
- cand a participat, in exercitarea atributiilor de serviciu, la organizarea vanzarii bunului respectiv;
- cand poate influenta operatiunile de vanzare sau cand a obtinut informatii la care persoanele interesate de cumpararea bunului nu au avut acces.

Dispozitiile alin. (1) se aplica in mod corespunzator si in cazul concesiunii sau inchirierii unui bun aflat in proprietatea publica ori privata a statului sau a unitatilor administrativ-teritoriale. Angajatilor le este interzisa furnizarea informatiilor referitoare la bunurile proprietate publica sau privata a statului ori a unitatilor

administrativ-teritoriale, supuse operatiunilor de vanzare, concesiune sau inchiriere, in alte conditii decat cele prevazute de lege.

CAPITOLUL III COORDONAREA SI CONTROLUL APLICARII NORMELOR DE CONDUITA PROFESIONALA PENTRU PERSONALUL SPITALULUI

ART. 28 Sesizarea conducerii spitalului poate fi accesata de orice persoana cu privire la:

- incalcarea prevederilor prezentului cod de conduita de catre angajati;
- constrangerea sau amenintarea exercitata asupra angajatului pentru a-l determina sa incalce dispozitiile legale in vigoare ori sa le aplice necorespunzator.

Angajatii nu pot fi sanctionati sau prejudiciati in nici un fel pentru sesizarea cu buna-credinta a organelor disciplinare competente, in conditiile legii. Conducerea spitalului va verifica actele si faptele pentru care a fost sesizata, prin organul disciplinar competent investit cu solutionarea sesizarii, cu respectarea confidentialitatii privind identitatea persoanei care a facut sesizarea.

ART. 29 Solutionarea sesizarii

Rezultatele cercetarii actelor si faptelor depuse spre analiza si verificare organului competent, potrivit legii - comisii de disciplina si/sau Consiliul de etica al spitalului - vor fi consemnate intr-un raport scris in care va fi precizat explicit in urmatoarele situatii:

- incalcare a codului de etica si deontologie profesionala,
- incalcare a normelor de conduita in relatia medic-asistenta,
- incalcare a normelor disciplinei in unitatea sanitara,
- incalcare a drepturilor pacientilor,
- orice alte situatii dupa caz.

Raportul rezultat in urma cercetarii, potrivit legii, va contine si masurile impuse de rezultatul cercetarii, in raport cu gravitatea abaterii, avandu-se in vedere urmatoarele:

- a) imprejurarile in care fapta a fost savarsita;
- b) gradul de vinovatie al angajatului;
- c) consecintele abaterii;
- d) comportarea generala in serviciu a angajatului;
- e) eventualele sanctiuni disciplinare suferite anterior de catre angajatul.

In cazul in care comisia/consiliul competent investit cu solutionarea sesizarii, apreciaza ca gravitatea si complexitatea acuzelor aduse angajatului sunt de natura a afecta grav onoarea, prestigiul profesiei si moralitatea profesionala in randul corpului profesional din care face parte, in conformitate cu prevederile legilor si regulamentelor specifice profesiei, ale statutelor si ale codurilor etice si de deontologie profesionala

poate propune transmiterea sesizării în vederea cercetării și soluționării către organismele de cercetare disciplinare organizate la nivelul organismelor profesionale.

Rezultatul cercetării actelor și faptelor depuse spre analiză și verificare organului disciplinar competent, potrivit legii, vor fi comunicate:

1. angajatului sau persoanei care a formulat sesizarea;
2. angajatului care face obiectul sesizării.

CAPITOLUL IV ETICA SI DEONTOLOGIA MEDICILOR

ART. 30 Domeniul de aplicare și principii generale

Sanătatea omului este telul suprem al actului medical. Obligația medicului constă în a apăra sănătatea fizică și mentală a omului, în a ușura suferințele, în respectul vieții și demnității persoanei umane, fără discriminări în funcție de vârstă, sex, rasă, etnie, religie, naționalitate, condiție socială, ideologie politică sau orice alt motiv, în timp de pace, precum și în timp de război. Respectul datorat persoanei umane nu încetează nici după decesul acesteia.

În exercitarea profesiei sale, medicul acordă prioritate intereselor pacientului, care primează asupra oricăror alte interese, este obligat să respecte drepturile fundamentale ale omului și principiile etice în domeniul biomedical.

Este interzis medicului, în exercitarea profesiei sale, să impună pacientului opiniile sale personale de orice natură ar fi acestea. Medicul nu trebuie să înceteze niciodată, în decursul vieții sale profesionale, să își însușească achizițiile științei medicale, în scopul îmbunătățirii cunoștințelor sale medicale.

Medicul trebuie ca, în conformitate cu abilitățile și cunoștințele sale, să contribuie la informarea obiectivă a publicului și autorităților medicale în ceea ce privește problemele medicale. Medicul care oferă informații medicale în mass-media trebuie să verifice modul în care afirmațiile sale sunt făcute publice și să ia atitudine în cazul denaturării acestora.

ART. 31 Despre independența profesională a medicului și responsabilitate

Medicul are independență profesională absolută, libertatea absolută a prescripțiilor și actelor medicale pe care le consideră necesare, în limitele competenței sale, și este răspunzător pentru acestea. În cazul limitării prin constrângeri administrative și/sau economice a independenței sale, medicul nu este răspunzător.

Medicul nu va garanta vindecarea afecțiunii pentru care pacientul i s-a adresat. În activitatea medicală ce se desfășoară în echipă - secții de spital, proces de învățământ medical tip rezidentiat, răspunderea pentru actele medicale aparține șefului echipei, în limitele atribuțiilor administrative de coordonare, și medicului care efectuează direct actul medical, în limitele competenței sale profesionale și rolului care i-a fost atribuit de șeful echipei. În echipele interdisciplinare, șeful echipei se consideră a fi medicul din specialitatea în care s-a stabilit diagnosticul major de internare, dacă nu există reglementări speciale care să prevadă altfel. Delegarea totală sau parțială a obligațiilor proprii către alte persoane, în lipsa evaluării și controlului personal, constituie abatere deontologică. Exprimarea consimțământului informat al pacientului pentru tratament nu înlătură responsabilitatea medicului pentru eventualele greseli profesionale.

ART. 32 Secretul profesional este obligatoriu, cu exceptia situatiilor expres prevazute de lege. Face obiectul secretului profesional tot ceea ce medicul, in timpul exercitarii profesiei sale, a aflat direct sau indirect in legatura cu viata intima a bolnavului, a familiei, a apartinatorilor, precum si probleme de diagnostic, prognostic, tratament, diverse circumstante in legatura cu boala. Secretul profesional persista si dupa terminarea tratamentului sau decesul ului.

Secretul profesional trebuie pastrat si fata de apartinatori, daca pacientul nu doreste altfel. Secretul profesional trebuie pastrat fata de colegi, cadre sanitare si institutiile medicale care nu sunt implicate in actul medical al pacientului in cauza. In comunicările stiintifice cazurile vor fi in asa fel prezentate incat identitatea bolnavului sa nu poata fi recunoscuta. In cazul in care nu este contrar intereselor pacientului, medicul curant va permite accesul mass-media la informatii numai cu acceptul acestuia. Conducerea unitatii medicale, prin directorul medical este obligata sa ia toate masurile in asa fel incat accesul mass-media la pacient sa se faca numai cu acceptul medicului curant si al acestuia.

Acordarea de informatii cu privire la un anumit caz se poate face numai cu acordul pacientului, al medicului curant si al conducerii unitatii medicale. Evidentele medicale trebuie pastrate ca materiale secrete profesionale.

ART. 33 Reguli generale de comportament in activitatea medicala

Medicul nu poate trata un pacient fara a-l examina medical in prealabil, personal. Numai in cazuri exceptionale, de urgenta sau in cazuri de forta majora (imbolnaviri pe nave maritime aflate in mers, pe avioane in zbor, locuri inaccesibile sau in timp util) se vor da indicatii de tratament prin mijloace de telecomunicatii.

Medicul poate executa o activitate medicala doar daca are pregatire si practica suficienta pentru aceasta. Aceasta prevedere nu se aplica in cazuri de urgenta vitala, care nu poate fi rezolvata altfel. Medicul poate utiliza numai aparate de diagnostic sau tratament autorizate si pentru manuirea carora are pregatire ori suficienta practica. Daca in urma examinarii sau in cursul tratamentului medicul considera ca nu are suficiente cunostinte ori experienta pentru a asigura o asistenta corespunzatoare, va solicita un consult, prin orice mijloace, cu alti specialisti sau va indruma bolnavul catre acestia. In caz de pericol de moarte iminent, medicul va ramane langa pacient atat timp cat este nevoie de ajutorul lui profesional. Pacientul nevindecabil va fi tratat cu aceeasi grija si aceeasi atentie ca si cel care are sanse de vindecare.

Medicul va informa pacientul asupra bolii acestuia, tratamentului necesar si a sanselor de insanatosire.

Medicul va evita sa trezeasca prin comportamentul lui imaginea unei boli mai grave decat este ea in realitate. Medicul va pastra o atitudine de stricta neutralitate si neamestec in problemele familiale ale bolnavului, exprimandusi parerea numai daca este solicitat si numai daca interventia este motivata de interesul sanatatii bolnavului. Medicul nu trebuie sa se implice in problemele legate de interesele materiale din familia bolnavului sau.

ART. 34 Obligativitatea acordarii asistentei medicale

Medicul care se gaseste in prezenta unui bolnav sau ranit in pericol are obligatia sa ii acorde asistenta la nivelul posibilitatilor momentului si locului ori sa se asigure ca cel in cauza primeste ingrijirile necesare. In caz de calamitati naturale sau accidentari in masa, medicul este obligat sa raspunda la chemare, chiar sa isi ofere de bunavoie serviciile medicale imediat ce a luat cunostinta despre eveniment. Medicul poate refuza acordarea de ingrijiri de sanatate din motive personale sau profesionale temeinice, indrumand pacientul spre alte surse de ingrijire medicala, cu exceptia situatiilor de urgenta. Medicul este obligat sa puna la dispozitie confratelui care preia pacientul toate informatiile medicale referitoare la caz.

ART. 35 Intretinerea si folosirea cunostintelor profesionale

Educatia Medicala Continua Mediciei au datorita de a-si perfectiona continuu cunostintele profesionale. In folosirea unor metode terapeutice noi trebuie sa primeze interesul pacientului, iar acestea nu pot fi utilizate decat dupa evaluarea raportului risc-beneficiu.

ART. 36 Integritatea si imaginea medicului

Medicul trebuie sa fie model de comportament etico-profesional, contribuind la cresterea nivelului sau profesional si moral, a autoritatii si prestigiului profesiei medicale pentru a merita stima si increderea pacientilor si a colaboratorilor. Medicul nu trebuie sa se foloseasca de un mandat electiv, o functie administrativa sau de alte autoritati pentru a-si creste clientela. Medicul poate folosi numai titlul la care are dreptul, conform pregatirii sale profesionale. Informarile privind serviciile medicale sunt acceptate, cu conditia sa fie corecte, si se pot referi la:

- a) sediul profesional, orele de functionare, conducerea institutiei medicale;
- b) specialitatea si titlul medicului;
- c) metodele de diagnostic si tratament folosite. Aceste informatii trebuie sa se refere numai la metode de diagnostic si tratament fundamentate stiintific si acceptate in lumea medicala si nu trebuie sa contina date eronate sau care ar putea induce pacientii in eroare;
- d) tarifele percepute. Aceste informatii nu trebuie sa induca pacientilor impresia ca neapelarea la serviciile medicului respectiv le poate pune in pericol starea de sanatate fizica sau psihica.

Medicul nu poate face reclama unor medicamente sau bunuri medicale de consum. Mentionarea denumirii unor medicamente sau bunuri medicale in cuprinsul unor articole, carti, facuta in scop stiintific, nu se considera reclama. Medicul nu trebuie sa faca propaganda in mediile nemedicale sau chiar medicale unor procedee de diagnostic ori tratament insuficient probate, fara sa sublinieze si rezervele ce se impun. Este contrara eticii intelegerea dintre doi medici, intre medic si farmacist sau intre medic si un cadru auxiliar pentru obtinerea de avantaje materiale. Este interzisa medicului practician implicarea in distribuirea unor remedii, aparate sau produse medicamentoase autorizate ori neautorizate.

Este interzisa practicarea de catre medic a unor activitati care dezonoareaza profesia medicala. Orice medic trebuie sa se abtina, chiar in afara vietii profesionale, de la acte de natura sa duca la desconsiderarea acesteia. Medicul nu poate fi obligat sa isi exercite profesia in conditii ce ar putea compromite calitatea ingrijirilor medicale si a actelor sale profesionale, cu exceptia urgentelor medico-chirurgicale vitale. Medicul nu poate propune sau aplica pacientului ca benefice ori lipsite de riscuri remedii sau procedee iluzorii ori insuficient probate. Orice practica nestiintifica este interzisa. Este interzisa acordarea de facilitati, colaborarea sau sprijinirea oricarei persoane care practica ilegal medicina. Medicul are obligatia de a sesiza existenta unor astfel de situatii colegiului teritorial al medicilor.

ART. 37 Indatoriri fata de bolnavi Respectarea drepturilor persoanei

Medicul trebuie sa respecte dreptul persoanei in privinta optiunii libere asupra medicului sau curant si chiar sa faciliteze aceasta posibilitate. Un medic care este solicitat sau are obligatia sa examineze o persoana privata de libertate ori sa dea ingrijiri in mediu carceral nu poate nici direct, nici indirect, fie si numai prin simpla prezenta, sa cautioneze sau sa favorizeze atingerea integritatii fizice ori psihice a vreunui detinut, inclusiv a demnitatii acestuia. Daca medicul constata ca persoana privata de libertate a suportat maltratari, are obligatia sa informeze autoritatea judiciara.

Relatia cu pacientul - Exercitarea profesiei medicale nu trebuie facuta impersonal, ci incercand stabilirea unei relatii umane cu pacientul, pentru ca, la nevoie, compasiunea din partea medicului sa nu para un act formal. Este interzis ca medicul curant sa intretina relatii sexuale cu pacientii sai sau sa-i supuna pe acestia unor acte degradante pentru fiinta umana. Medicul trebuie sa dea dovada de diligena maxima in stabilirea diagnosticului, tratamentului adecvat si in evitarea complicatiilor previzibile la pacientul aflat in ingrijirea sa. Prescriptiile medicale trebuie formulate cat mai clar, medicul asigurandu-se ca a fost inteles complet de catre bolnav si anturajul acestuia, mergand pana la incercarea de a supraveghea executarea tratamentului. Din momentul in care a raspuns unei solicitari, medicul este automat angajat moral sa asigure bolnavului in cauza ingrijiri constiincioase si devotate, inclusiv prin trimiterea pacientului la o unitate medicala sau la un specialist cu competente superioare. Medicul curant are obligatia de a face toate demersurile medicale pentru a facilita pacientului sau obtinerea drepturilor sale ce decurg din starea de boala. In caz de razboi, cataclisme, epidemii si atentate, medicul nu are dreptul sa isi abandoneze bolnavii, cu exceptia unui ordin formal al unei autoritati competente in conformitate cu legea.

Consimtamantul - Pentru orice interventie medicala diagnostica sau terapeutica este necesar consimtamantul informat al pacientului ce va fi exprimat in conditiile legii. Consimtamantul va fi dat dupa informarea pacientului asupra diagnosticului, prognosticului, alternativelor terapeutice, cu riscurile si beneficiile acestora. In situatia pacientilor minori, incompetenti sau care nu isi pot exprima vointa, consimtamantul va apartine reprezentantilor legali. Daca medicul curant apreciaza ca decizia reprezentantului legal nu este in interesul pacientului, se constituie o comisie de arbitraj de specialitate pentru a evalua cazul si a lua decizia. In situatii de urgenta, cand este pusa in pericol viata pacientului, iar acesta nu isi poate exprima vointa si rudele sau reprezentantii legali nu pot fi contactati, consimtamantul este implicit, iar medicul va face tot ceea ce este posibil pentru salvarea acestuia, urmand ca informarea acestuia sa se faca ulterior. Prognosticul grav va fi impartasit pacientului cu prudenta si tact, tinandu-se cont de starea psihica a acestuia. Prognosticul va fi dezvaluit si familiei doar daca pacientul consimte la aceasta. In cazul in care se considera ca dezvaluirea prognosticului va dauna pacientului sau atunci cand acesta nu doreste sa afle, prognosticul poate fi dezvaluit familiei.

ART. 38 Probleme ale ingrijirii minorilor

Medicul trebuie sa fie aparatorul intereselor medicale ale copilului bolnav atunci cand apreciaza ca starea de sanatate a copilului nu este bine inteleasa sau nu este suficient de bine protejata de anturaj. Daca medicul apreciaza ca un minor este victima unei agresiuni sau privatiuni, are obligatia de a-l proteja uzand de prudenta si anuntand autoritatile competente.

ART. 39 Eliberarea de documente medicale

Este interzisa eliberarea pentru bolnav a unor certificate de complezenta sau a unor rapoarte tendentioase. Orice act medical va oglindi realitatea obiectiva. Medicul poate emite certificate, atestate si documente permise de lege, pe baza propriilor sale constatari si a examenelor necesare in acest scop.

Este interzis ca informatiile medicale sa fie prezentate deformat sau ascunse. Documentele medicale vor respecta forma prevazuta de lege. Documentele medicale nu trebuie sa contina mai multe date decat este necesar scopului pentru care acestea sunt intocmite si eliberate. Persoana la care se refera documentul medical emis are dreptul de a fi informata cu privire la continutul acestuia.

ART. 40 Indatoriri fata de comunitate

Medicul chemat intr-o familie ori colectivitate trebuie sa se ingrijeasca de respectarea regulilor de igiena si de profilaxie. El va semna bolnavului si anturajului responsabilitatea ce

morala de a aduce la cunostinta organelor competente orice situatie de care afla si care reprezinta un pericol pentru sanatate publica.

ART. 41 Relatiile medicului cu colegii si colaboratorii. Confraternitatea.

Medicul va trebui sa isi trateze confratii asa cum ar dori el insusi sa fie tratat de ei. In baza spiritului de corp profesional, medicii isi datoreaza asistenta morala. Schimbul de informatii intre medici privind pacientii trebuie sa se faca obiectiv si in timp util, in asa fel incat asistenta medicala a pacientilor sa fie optima. Daca un medic are neintelegeri cu un confrate, trebuie sa prevaleze concilierea potrivit Statutului Colegiului Medicilor din Romania. Este interzisa raspandirea de comentarii ce ar putea sa prejudicieze reputatia profesionala a unui confrate. Medicii trebuie sa ia apararea unui confrate atacat pe nedrept.

Constituie incalcare a regulilor etice blamarea si defaimarea colegilor (critica pregatirii sau activitatii lor medicale) in fata bolnavilor, apartinatorilor, a personalului sanitar etc., precum si orice expresie sau act capabil sa zdruncine increderea in medicul curant si autoritatea acestuia. Atunci cand un medic ia cunostinta despre greseli etice sau profesionale care aduc atingere imaginii profesiei, comise de catre un coleg, trebuie sa ia atitudine cu tact, incercand sa discute problema cu confratele in cauza. Daca aceasta nu da rezultate, medicul are obligatia sa discute cazul in cadrul Colegiului Medicilor din Romania, inainte de a se adresa altor autoritati competente.

ART. 42 Consultul medical

Ori de cate ori medicul considera necesar sa ceara parerea unui coleg pentru elucidarea diagnosticului, formularea planului terapeutic sau a indicatiei unei interventii, acesta va propune, de acord cu bolnavul sau apartinatorii lui si tinand cont de preferintele acestuia, un consult cu alti confrati. Consultul este organizat de medicul curant si este recomandabil ca medicii chemati pentru consult sa examineze bolnavul in prezenta medicului curant. Apoi medicii se retrag pentru a discuta cazul. Dupa ce au cazut de acord, medicul curant comunica bolnavului sau apartinatorului rezultatul consultului. Daca exista divergente de pareri, se va proceda, dupa caz, la completarea examenilor, internarea in spital, largirea consultului prin invitarea altor specialisti etc. In consultul medical se va pastra o atmosfera de stima si respect reciproc, nu se va manifesta superioritate fata de medicul curant. Discutia cazului si observatiile critice nu se vor face in fata bolnavului sau a altor persoane straine, chiar daca este vorba de medici subordonati. Un medic care a fost chemat pentru un consult nu trebuie sa revada ulterior pacientul din proprie initiativa si fara aprobarea medicului curant. In cazul colaborarii mai multor medici pentru examinarea sau tratamentul aceluiasi pacient, fiecare practician isi asuma responsabilitatea personala. Este interzis transferul de sarcini si responsabilitati privind indicatiile de investigatii, prescrierea de medicamente sau concedii medicale catre alti medici care nu au participat la consultul medical.

Daca in urma unui consult avizul celor chemati difera fundamental de cel al medicului curant, pacientul trebuie informat. Medicul curant este liber sa se retraga daca parerea medicilor chemati la consult prevaleaza in opinia lui sau a anturajului acestuia. Pacientul aflat in tratamentul unui coleg poate fi asistat de orice confrate pentru probleme incidente urgente, cu informarea prealabila sau ulterioara a medicului. Daca propunerea pentru un consult medical vine din partea pacientului sau a anturajului acestuia, medicul are obligatia organizarii modalitatii de consult. In cazul in care medicul curant nu este de acord, se poate retrage fara explicatii. In urma consultului se va redacta un document semnat de participanti. Daca documentul nu este redactat, se considera ca participantii la consult sustin punctul de vedere al medicului curant.

ART. 43 Raporturi cu alti profesioniști din domeniul medical. Medicii vor avea raporturi bune, in interesul ilor, cu ceilalti profesioniști din domeniul medical.

ART. 44 Exercitiul medicinei de expertiza judiciara

Subiectul va fi informat in prealabil despre sensul examinarii, de catre expertul care nu a avut niciodata nici o relatie de un gen oarecare cu cel expertizat, ceea ce i-ar putea influenta rationamentele, altfel expertul are obligatia de a se recuza, informand forurile competente cu privire la motivele recuzarii. Expertizatul il poate recuza pe expert, acesta trebuind sa se supuna dorintei expertizatului. Raportul final nu va contine decat elemente de raspuns la chestiunile puse in decizia de numire a expertului. In rest, expertul este supus secretului profesional.

ART. 45 Atentarea la viata si integritatea fizica a bolnavului. Eutanasia. Medicul trebuie sa incerce reducerea suferintei bolnavului incurabil, asigurand demnitatea muribundului. Se interzice cu desavarsire eutanasia, adica utilizarea unor substante sau mijloace in scopul de a provoca decesul unui bolnav, indiferent de gravitatea si prognosticul bolii, chiar daca a fost cerut insistent de un bolnav perfect constient. Medicul nu va asista sau indemnati la sinucideri ori autovatamari prin sfaturi, recomandari, imprumutarea de instrumente, oferirea de mijloace. Medicul va refuza orice explicatie sau ajutor in acest sens. Nici o mutilare nu poate fi practicata fara o justificare medicala evidenta, serios documentata si fara consimtamantul informat al pacientului, cu exceptia situatiilor de urgenta cu risc vital. Prin actele sale profesionale, de investigare sau terapeutice, medicul nu trebuie sa supuna pacientul nici unui risc nejustificat, chiar daca exista cererea expresa a acestuia din urma. Intreruperea de sarcina poate fi practicata in cazurile si in conditiile prevazute de lege. Orice medic este liber sa refuze fara explicatii cererea de intrerupere voluntara a sarcinii.

CAPITOLUL V **ETICA SI DEONTOLOGIA FARMACISTULUI**

ART. 46 Principii generale

Principiile fundamentale in baza carora se exercita profesia de farmacist sunt urmatoarele:

- exercitarea profesiei se face exclusiv in respectul fata de viata si de persoana umana;
- in orice situatie primeaza interesul pacientului si sanatatea publica;
- respectarea in orice situatie a drepturilor pacientului;
- colaborarea ori de cate ori este cazul cu toti factorii implicati in asigurarea starii de sanatate a pacientului;
- adoptarea unui rol activ fata de informarea si educatia sanitara a publicului, precum si fata de combaterea toxicomaniei, polipragmaziei, dopajului, automedicatiei si a altor flageluri;
- acordarea serviciilor farmaceutice se face la cele mai inalte standarde de calitate posibile pe baza unui nivel inalt de competenta stiintifica, aptitudini practice si performante profesionale, in concordanta cu progresele stiintelor si practicii farmaceutice;
- in exercitarea profesiei farmacistii trebuie sa dovedeasca loialitate si solidaritate unii fata de altii in orice imprejurare, sa isi acorde colegial ajutor si asistenta pentru realizarea indatoririlor profesionale;
- farmacistii trebuie sa se comporte cu cinste si demnitate profesionala si sa nu prejudicieze in niciun fel profesia de farmacist sau sa submineze increderea publica in aceasta.

In situatiile in care in rezolvarea unei probleme alegerea solutiei nu este prevazuta in normele legale, farmacistul trebuie sa ia o decizie concordanta cu etica profesiei si sa isi asume

responsabilitatea. Pentru respectarea principiilor de mai sus farmacistul este obligat sa isi pastreze libertatea si independenta profesionala conform juramantului profesiei. Colegiul Farmacistilor din Romania garanteaza mentinerea standardelor profesionale la cel mai inalt nivel posibil, in scopul ocrotirii sanatatii publice, prin supravegherea respectarii de catre farmacisti a indatoririlor profesionale si a eticii profesionale, precum si prin apararea independentei, onoarei si demnitatii profesionale.

ART. 47 Responsabilitatea personala si independenta farmacistilor

In vederea indeplinirii atributiilor, farmacistul, in timpul exercitarii actului profesional, este obligat sa respecte urmatoarele reguli:

- ✓ sa isi exercite profesia in conformitate cu procedurile standard de operare scrise, prevazute de regulile de buna practica din domeniul sau de activitate;
- ✓ sa isi indeplineasca indatoririle profesionale cu competenta, in termenele stabilite;
- ✓ sa profeseze doar in acele posturi in care i se permite sa isi respecte indatoririle esentiale ca farmacist, libertatea de decizie si independenta profesionala;
- ✓ sa accepte acele posturi pentru care are competenta si disponibilitatea necesare pentru a indeplini cu succes indatoririle profesionale.

In acest sens trebuie sa se informeze asupra:

- specificului activitatii, accesului la mijloacele necesare pentru exercitarea profesiei la standardele necesare;
- sa isi indeplineasca personal atributiile si la nevoie sa delege o persoana competenta autorizata pentru indeplinirea anumitor activitati profesionale, asumandu-si raspunderea;
- sa informeze imediat o persoana responsabila in cazul in care nu isi poate indeplini indatoririle profesionale, pentru a se putea lua la timp masuri de remediere;
- sa raporteze medicului prescriptor sau autoritatilor competente orice efect nedorit sau advers al medicamentelor, in scopul optimizarii tratamentelor;
- sa se abtina sa critice sau sa condamne convingerile personale ori religioase ale pacientului care apeleaza la serviciile sale;
- sa acorde servicii in mod egal pentru toti pacientii, fara discriminare, in ordinea solicitarii acestora, cu exceptia situatiilor de urgenta;
- sa se asigure ca serviciile sale au fost percepute si intelese corect de pacient, incurajandu-l sa participe activ la reusita tratamentului;
- sa nu refuze nejustificat acordarea serviciilor care ii intra in atributii, conform legii.

Farmacistul poate refuza acordarea unor servicii catre pacient atunci cand refuzul este justificat de interesul sanatatii pacientului. Inainte de a-si asuma o functie de conducere, farmacistul trebuie sa se autoevalueze si sa se asigure ca este capabil sa indeplineasca toate responsabilitatile acestei functii.

ART. 48 In exercitarea functiei, farmacistul-sef are urmatoarele obligatii:

- o sa se informeze asupra tuturor aspectelor si cerintelor legate de functia pe care o indeplineste;

o sa se asigure ca toti membrii personalului aflat in subordinea sa sunt informati asupra atributiilor profesionale pe care trebuie sa le indeplineasca;

o sa transmita instructiunile clar pentru a impiedica orice risc de eroare; in masura posibilitatilor, el va transmite in scris proceduri standard de operare;

o sa se asigure ca membrii personalului aflat in subordinea sa isi indeplinesc atributiile in conformitate cu prevederile legale, dar si cu competenta si aptitudinile personale;

o sa respecte independenta profesionala a farmacistilor din subordine;

o sa se asigure ca echipamentele, localul si utilitatile de la locul de munca sunt mentinute la standardele acceptate pentru desfasurarea in bune conditii a activitatilor profesionale;

o sa se asigure ca toate activitatile profesionale desfasurate sub controlul sau, precum si cele exercitate de el personal sunt supuse asigurarii de raspundere profesionala;

o sa se asigure ca toate masurile privind pastrarea confidentialitatii sunt efective;

o sa notifice colegiului pe raza caruia isi desfasoara activitatea orice schimbare de interes profesional privind membrii personalului din subordinea sa;

o sa accepte, in masura posibilitatilor, elevi si studenti pentru indeplinirea stagiului de practica in unitatea pe care o conduce.

ART. 49 Competenta profesionala

Farmacistul trebuie sa isi asigure si sa isi mentina la un inalt nivel pregatirea profesionala, prin actualizarea permanenta a cunostintelor in aria sa profesionala, in scopul indeplinirii atributiilor cu competenta necesara.

In vederea actualizarii permanente a cunostintelor profesionale, farmacistul este obligat:

- sa isi planifice si sa participe la formele de pregatire profesionala organizate sau acreditate de Colegiul Farmacistilor din Romania;
- sa evalueze si sa aplice in practica curenta cunostintele actualizate permanent;
- sa ateste cu documente doveditoare pregatirea sa, prin formele programelor de dezvoltare profesionala acceptate, atunci cand acest lucru ii este solicitat de comisiile de specialitate ale colegiului teritorial la care este inregistrat.

ART. 50 Confidentialitatea

Farmacistul are datoria de a respecta si proteja informatia profesionala. Farmacistul trebuie sa respecte si sa protejeze confidentialitatea informatiilor referitoare la pacienti, obtinute in cursul activitatilor profesionale.

Informatii pot fi dezvaluite in urmatoarele cazuri:

- cand pacientul si-a dat consimtamantul scris;
- cand tutorele pacientului a consimtit in scris, daca varsta ului sau starea sa de sanatate nu permite aceasta;
- cand este necesar pentru a preveni afectari majore sau punerea in pericol a sanatatii pacientului, a unei terte persoane sau a publicului in general;

- stabilirea vinovatiei in cazul savarsirii unor infractiuni, la solicitarea instantei de judecata;

- in alte situatii prevazute de lege.

Farmacistul nu trebuie sa dezvaluie, decat cu acordul scris al medicului prescriptor, nicio informatie referitoare la practica prescrierii acestuia.

Farmacistul trebuie sa protejeze informatia profesionala interna, respectand urmatoarele reguli:

- sa nu permita accesul tertilor la informatii privind activitatea unitatii in care isi desfasoara activitatea, decat cu acordul scris al angajatorului sau in alte situatii prevazute de lege;

- sa respecte cerintele legale de protectie a informatiilor privind acumularea si utilizarea acestora;

- farmacistii isi acorda ajutor reciproc si consultanta pentru realizarea indatoririlor profesionale;

- farmacistii isi rezolva singuri litigiile, cu respectarea spiritului de colegialitate; daca nu reusesc, fac apel la comisia de litigii a colegiului;

- farmacistul trebuie sa isi trateze toti colaboratorii cu respect, bunavointa si colegialitate; - farmacistul trebuie sa dovedeasca in orice imprejurare solidaritate fata de colegii sai si loialitate fata de corpul profesional si profesia de farmacist, in interesul pacientului si al publicului in general; - farmacistul trebuie sa colaboreze cu medicul si cu alti membri ai echipei de sanatate. In acest sens:

- farmacistul colaboreaza activ cu medicul prescriptor pentru a realiza efectuarea tratamentului pacientului la timp, in parametrii optimi si in interesul acestuia;

- in colaborarea sa cu medicul, farmacistul se va abtine de la orice intelegere in scop material sau de alta natura care ar avea drept rezultat incalcarea dreptului pacientului;

- farmacistul trebuie sa se abtina de la orice fapt care ar putea aduce prejudicii demnitatii si imaginii medicului sau altor membri ai profesiunilor sanitare, pentru a nu crea neincredere pacientului.

ART. 51 Concurenta neloiala

Farmacistul nu trebuie sa utilizeze mijloacele concurentei neloiale in vederea obtinerii unor avantaje materiale sau de alta natura. Se considera a fi practici neloiale, fara a fi limitative, urmatoarele activitati:

o atragerea pacientilor prin oferirea de avantaje materiale sau reclama mincinoasa;

o folosirea de functia detinuta sau de mandatul incredintat in cadrul organelor de conducere pentru atragerea de pacienti. Este sanctionabila denuntarea nejustificata si in scop concurential a colegilor.

ART. 52 Publicitatea

Orice informatie furnizata publicului de catre farmacist in legatura cu serviciile de sanatate oferite trebuie sa fie corecta, decenta, legala si onesta. Orice informatie si material promotional cu privire la serviciile profesionale trebuie sa fie in concordanta cu rolul farmacistului in promovarea sanatatii si sa permita pacientului sa decida independent asupra solicitarii serviciului respectiv. In scopul promovarii unor servicii proprii, farmacistii trebuie sa

se abtina de la a defaima serviciile profesionale ale altor confrati. Farmacistul trebuie sa se abtina de la orice procedee sau mijloace contrare demnitatii profesionale, care ar prejudicia dreptul pacientului de a-si alege singur farmacistul. Pe tot timpul exercitarii profesiei, farmacistul trebuie sa se asigure ca actiunile de promovare a medicamentelor, in care este implicat sau care au loc in unitatile in care el lucreaza, sunt in conformitate cu prevederile legale privind publicitatea medicamentelor. Farmacistul se va asigura ca promovarea medicamentelor nu implica obligarea pacientului de a cumpara sau de a primi medicamente nedorite sau in exces, in locul celor dorite sau impreuna cu acestea.

ART. 53 Servicii farmaceutice de urgenta

Pentru asigurarea continuitatii asistentei cu medicamente a pacientilor, farmacistii trebuie sa furnizeze, in conditiile legii, servicii farmaceutice de urgenta. Furnizarea serviciilor farmaceutice de urgenta se va face cu respectarea urmatoarelor principii:

a) farmacistul va utiliza toate cunostintele sale profesionale pentru a veni in sprijinul pacientului;

b) pentru a realiza un serviciu de calitate, farmacistul va solicita medicului curant al ului toate informatiile legate de urgenta cererii sale, respectiv medicatia curenta, existenta altor afectiuni sau alergii, precum si alte aspecte relevante;

c) decizia farmacistului va fi luata avandu-se in vedere si afectiunea pentru care se solicita medicamentul, grupa terapeutica din care face parte medicamentul, efectele adverse si contraindicatiile;

d) medicamentele psihotrope si stupefiante nu fac obiectul serviciilor farmaceutice de urgenta. Pentru a realiza in conditii bune serviciile farmaceutice de urgenta, farmacistul este obligat sa acorde primul ajutor, in limita competentelor sale, si sa solicite interventia serviciilor specializate, informand asupra masurilor luate din proprie initiativa.

ART. 54 Incompatibilitati

Se recunoaste ca activitate profesionala activitatea desfasurata in mod legal de farmacie in cadrul unui sau mai multe dintre domeniile urmatoare:

a) prepararea formelor farmaceutice ale medicamentelor;

b) fabricarea si controlul medicamentelor;

c) controlul medicamentelor intr-un laborator pentru controlul medicamentelor;

d) depozitarea, conservarea si distribuirea medicamentelor angro;

e) prepararea, controlul, depozitarea si distributia medicamentelor in farmacii deschise publicului;

f) prepararea, controlul, depozitarea si eliberarea medicamentelor din farmaciile de spital;

g) acordarea de informatii si consultanta privind medicamentele.

Farmacistul, in conformitate cu pregatirea sa universitara, este competent sa exercite si alte activitati profesionale, precum:

a) colaborare cu medicul pentru stabilirea si urmarirea terapiei pacientului;

b) farmacovigilenta;

c) fabricarea, controlul, depozitarea, conservarea si distributia produselor din plante, suplimentelor nutritive, produselor igieno-cosmetice, dispozitivelor medicale, medicamentelor de uz veterinar, substantelor farmaceutice active si auxiliare;

d) analize in laboratoare de biochimie, toxicologie si igiena a mediului si alimentelor;

e) marketing si management farmaceutic;

f) activitati didactice, cercetare sau administrate sanitara.

In toate activitatile prevazute mentionate farmacistul are deplina raspundere si drept de decizie. Exercitarea profesiei de farmacist este incompatibila cu:

- exercitarea concomitenta a profesiei de medic;
- starea de sanatate fizica sau psihica necorespunzatoare pentru exercitarea profesiei de farmacist;
- comerciant persoana fizica;
- exercitarea unor activitati contrare legii sau bunelor moravuri;
- calitatea de lucrator comercial sau agent comercial;
- angajat al altor unitati decat cele care au ca obiect de activitate serviciile farmaceutice, cercetarea farmaceutica, productia ori distributia de medicamente.

ART. 55 Dispozitii finale

Farmacistul raspunde disciplinar pentru nerespectarea legilor si regulamentelor profesionale, a Codului deontologie al farmacistului si a regulilor de buna practica profesionala, a Statutului Colegiului Farmacistilor din Romania, pentru nerespectarea deciziilor adoptate de organele de conducere ale Colegiului Farmacistilor din Romania, precum si pentru orice fapte savarsite in legatura cu profesia sau in afara acesteia, care sunt de natura sa prejudicieze onoarea si prestigiul profesiei sau ale Colegiului Farmacistilor din Romania. Orice comportament in exercitarea profesiei care incalca principiile prezentului cod poate face obiectul unei reclamatii privind incalcarea eticii profesionale de catre farmacist.

CAPITOLUL VI ETICA SI DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI SI CHIMISTULUI

ART. 56 Dispozitii generale

Continutul si caracteristicile activitatii biochimistului, biologului si chimistului sunt:

- efectuarea de investigatii de laborator conform pregatirii si specializarii;
- participarea la programe de control privind starea de sanatate a populatiei;
- participarea la formarea teoretica si practica a viitorilor specialisti care au inclusa practica de laborator in programele de pregatire;
- participarea, impreuna cu medicii si alte categorii de personal, la cercetarea in domeniul medical;
- participarea, impreuna cu alte categorii de personal, la protejarea mediului ambiant.

ART. 57 Responsabilitatea personala

In exercitarea profesiei, biochimistul, biologul si chimistul din sistemul sanitar respecta demnitatea fiintei umane si principiile eticii, dand dovada de responsabilitate profesionala si morala, actionand intotdeauna in interesul pacientului, al familiei ului si al comunitatii. Biochimistul, biologul si chimistul din sistemul sanitar sunt obligati sa pastreze secretul profesional. Litigiile sau abaterile de la etica profesionala se analizeaza si masurile se iau, dupa caz, de catre seful echipei medicale sau de conducerea unitatii ori de catre Colegiul Medicilor din Romania, impreuna cu Ordinul Biochimistilor, Biologilor si Chimistilor, potrivit Codului de etica si deontologie profesionala a biochimistilor, biologilor si chimistilor din sistemul sanitar.

ART. 58 Calitate si excelenta

Specialistul in Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, chimist si biochimist) pune cunostintele sale in ceea ce priveste capacitatea de diagnostic de laborator (inclusiv indicatia pentru analize, fiabilitatea rezultatelor, interpretarea rezultatelor si cercetarea stiintifica) in slujba serviciului de diagnostic, tratament si prevenire a bolilor omului.

ART. 59 Dezvoltarea profesionala continua

Pentru a-si indeplini indatoririle in mod optim si in conformitate cu ceea ce este considerat de buna practica in profesia sa si avand in vedere legile tarii, specialistul in Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist) trebuie:

a. sa mentina si sa dezvolte competenta sa la cel mai inalt nivel de calitate in toate domeniile relevante (stiintifice si practice) cu privire la evolutiile de ingrijire a sanatatii, in general, si chimie clinica si medicina de laborator, in special, prin participarea in mod regulat la cursuri de formare relevante si alte programe de pregatire si dezvoltare profesionala continua, pe intreaga durata a activitatii profesionale si in timpul exercitarii profesiei sale;

b. sa accepte sarcini/misiuni numai in domeniul sau de competenta; dincolo de aceste limite, el va lucra in colaborare cu expertii corespunzatori;

c. sa se informeze continuu asupra codurilor legale de practica, care afecteaza munca lui. Specialistul in chimie clinica si medicina de laborator trebuie sa-si mentina angajamentul la profesia sa din domeniul chimiei clinice si medicinei de laborator, acela de a lua parte la activitatile societatilor sale stiintifice, in special ale celor care promoveaza profesia si contribuie la fonnarea continua a membrilor lor.

ART. 60 Onestitate si integritate

Integritatea profesionala si onestitatea intelectuala a Specialistului in Chimie clinica si medicina de laborator sunt o garantie a impartialitatii sale de analiza, judecata si decizie. Specialistul in chimie clinica si medicina de laborator, trebuie sa evite in orice moment, inselaciunea in ceea ce priveste cunostintele sale profesionale si stiintifice, cum ar fi fraudarea, plagiatul, tainuirea, omisiunea necorespunzatoare a informatiilor precum si exprimarea opiniilor incorecte sau care induc in eroare in activitatea clinica si in cercetare. Specialistul in chimie clinica si medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist) nu va accepta nici o obligatie care-l aduce in conflict cu independenta sa profesionala. in special, acesta se angajeaza:

a) de a nu solicita sau accepta cadouri, avantaje pecuniare sau beneficii din industria medicamentelor sau diagnostic;

b) de a nu solicita sau accepta sponsorizari de la promotiile de vanzare pentru simpozioane sau congrese;

c) sa nu accepte sprijin financiar din partea industriei, direct sau indirect, altul decat pentru evenimente cu scopuri pur profesionale si stiintifice.

ART. 61 Relatii care se stabilesc in exercitarea profesiei de biochimist, biolog si chimist din sistemul sanitar

Specialistul in chimie clinica si medicina de laborator (biolog, chimist si biochimist) actioneaza in permanenta cu curtoazie, cinste si integritate in relatiile sale cu pacientii si alte persoane, inclusiv colegii din domeniul profesional si nu trebuie sa se angajeze in nici o activitate sau comportament care ar putea discredita profesia sau a submina increderea publica in profesie.

El nu trebuie sa abuzeze de pozitia sa profesionala pentru a stabili relatii nepotrivite cu pacientii, pentru a-i convinge ii sa dea sau imprumuta bani sau beneficii, pentru a recomanda tratamente sau investigatii care nu sunt in interesul superior al pacientului, sau de a nu recomanda sau efectua investigatii sau tratamente medicale care nu intra in sfera sa de competenta. El trebuie sa raporteze angajatorilor sau organismelor de reglementare cazurile in care el considera ca un coleg din sanatate are un comportament inadecvat sau performanta lui este o amenintare la adresa sanatatii unui pacient. Activitatea biochimistului, biologului si chimistului din sistemul sanitar se desfasoara individual sau in cadrul unor colective mixte. Biochimistul, biologul si chimistul din sistemul sanitar colaboreaza cu medicul si recunoaste rolul coordonator al acestuia, precum si cu ceilalti membri ai colectivului, participand la mentinerea relatiilor amiabile in cadrul acestuia si contribuind la asigurarea calitatii actului medical. Membrii Ordinului Biochimistilor, Biologilor si Chimistilor in sistemul sanitar din Romania sunt obligati sa aplice parafa cuprinzand numele, prenumele, gradul si specialitatea pe toate buletinele pentru analizele pe care le efectueaza. Relatiile dintre biochimisti, biologi si chimisti din sistemul sanitar se bazeaza pe corectitudine, colaborare, respect reciproc si solidaritate profesionala, potrivit Codului de etica si deontologie profesionala a acestora.

ART. 62 Independenta si impartialitatea

Specialistul in chimie clinica si medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist) trebuie sa-si exercite judecata profesionala in cadrul responsabilitatilor sale impartial si obiectiv, dupa luarea in considerare a tuturor circumstantelor relevante, in interesul pacientului sau, fara presiuni din surse externe sau conflicte de interese. El trebuie sa se asigure de asemenea ca interesele participantilor la cercetare sunt protejate. Specialistul in chimie clinica si medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist) va servi fiecare pacient in parte la cele mai inalte standarde ale capacitatii profesionale si va furniza publicului larg informatii, in cadrul in domeniul sau de competenta, pentru a permite o intelegere corecta a problemelor de sanatate de interes public.

ART. 63 Confidentialitatea

Specialistul in chimie clinica si medicina de laborator, fara a aduce atingere legislatiei privind viata privata, este obligat sa respecte confidentialitatea informatiilor obtinute de catre acesta in activitatea sa profesionala. Specialistul in chimie clinica si medicina de laborator trebuie sa nu utilizeze abuziv aceste informatii. El se va asigura ca informatiile despre un pacient nu sunt divulgate altor persoane decat in anumite situatii, ca de exemplu altor profesionisti de sanatate implicati in ingrijirea pacientului, si, acolo unde este posibil, cu consimtamantul informat al acestuia.

ART. 64 Conflictul cu convingerile morale si etice

Specialistul in chimie clinica si medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist) nu este obligat sa ofere un serviciu profesional daca acesta este in conflict cu propriile convingeri morale sau religioase, dar trebuie sa respecte convingerile morale, religioase si culturale ale

pacientilor. El trebuie sa asigure un acces echitabil la serviciile sale tuturor celor care au dreptul sa le foloseasca.

ART. 65 Delegarea si supravegherea

Ca sef si/sau membru al echipei, specialistul in chimie clinica si medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist), avand in vedere circumstantele speciale ale situatiei in cauza, trebuie sa:

- a) obtina o definitie clara a serviciilor solicitate de el si/sau echipa sa;
- b) se asigure ca toate activitatile in laborator sunt organizate si executate cat mai exact si cat mai repede posibil;
- c) protejeze securitatea si bunastarea colegilor sai, natura si mediul inconjurator;
- d) respecte superiorii, colegii si subordonatii prin luarea in considerare a cerintelor si aspiratiilor lor, cu conditia ca acestea sa respecte legile si etica profesiilor lor;
- e) depuna eforturi pentru un nivel ridicat de realizare tehnica a sarcinilor sale, sa contribuie si sa promoveze un mediu sanatos si placut pentru colegii sai;
- f) se asigure ca in cazul in care o sarcina este delegata unei persoane, aceasta are cunostintele, aptitudinile si competentele necesare pentru a intreprinde aceasta sarcina in mod eficient si eficace si este supravegheata corespunzator.

ART. 66 Publicitatea

Publicitatea pentru serviciile unor specialisti in chimie clinica si medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist) trebuie sa fie corecta, onesta, legala, decanta si trebuie sa se concentreze exclusiv pe serviciile profesionale oferite.

ART. 67 Dispozitii finale

Biochimistii, biologii si chimistii din spital sunt obligati sa respecte prevederile legii privind exercitarea profesiunilor proprii si reglementarile specifice sectorului medical.

CAPITOLUL VII ETICA SI DEONTOLOGIA PSIHOLOGULUI

ART. 68 Principiul respectarii drepturilor si demnitatii oricarei persoane

Psihologii vor avea permanent in atentie faptul ca orice persoana are dreptul sa-i fie apreciata valoarea innascuta de fiinta umana si aceasta valoare nu este sporita sau diminuata de cultura, nationalitate, etnie, culoare sau rasa, religie, sex sau orientare sexuala, statut marital, abilitati fizice sau intelectuale, varsta, statut socio-economic sau orice alta caracteristica personala, conditie sau statut. Aderarea la acest principiu presupune respectarea de catre psihologi a urmatoarelor reguli:

➤ isi desfasoara activitatea, manifestand respect fata de trairile, experientele, cunostintele, valorile, ideile, opiniile si optiunile celorlalti;

➤ nu se angajaza public in prejudicierea imaginii celorlalti si nu vor manifesta inechitate pe criterii de cultura, nationalitate, etnie, rasa, religie, sex, orientare sexuala si nici nu se angajaza in remarki sau comportamente ce aduc prejudicii demnitatii celorlalti;

➤ evita ori refuza sa participe la activitati si practici ce nu respecta drepturile legale, civile, ori morale;

➤ vor refuza sa consilieze, sa educe ori sa furnizeze informatii oricarei persoane care, dupa opinia lor, va utiliza cunostintele si indemanarea dobandita pentru a viola drepturile fundamentale ale omului;

➤ respecta drepturile celor care beneficiaza de servicii psihologice;

➤ se vor asigura ca, sub nici o forma, consimtamantul informat al pacientului/participantului nu este dat in conditii de coercitie sau sub presiune;

➤ vor avea grija ca, in furnizarea de servicii psihologice ori in activitatea de cercetare sa nu violeze spatiul privat personal sau cultural al pacientului/subiectului, fara o permisiune clara sa faca acest lucru.

ART. 69 Principiul responsabilitatii profesionale si sociale

Psihologii manifesta o maxima responsabilitate pentru starea de bine a oricarui individ, a familiei, grupului ori comunitatii fata de care isi exercita rolul de psihologi. Aceasta preocupare include atat pe cei direct cat si pe cei indirect implicati in activitatile lor, prioritate avand cei direct implicati. Aderarea la acest principiu presupune respectarea urmatoarelor reguli de catre psihologi:

- vor proteja si promova starea de bine evitand provocarea de daune pacientilor, studentilor, participantilor la cercetare, colegilor de profesie si a celorlalti;

- vor respecta dreptul persoanei de a sista, fara nici o justificare, participarea sa la serviciul furnizat, in calitate de pacient, sau la activitati de cercetare stiintifica, in calitate de subiect;

- vor contribui la dezvoltarea psihologiei ca stiinta si a societatii in general, prin cercetarea libera si prin exprimarea libera a cunostintelor si ideilor, exceptie facand activitatile ce intra in conflict cu prevederile Codului deontologic;

- vor sustine cu responsabilitate rolul psihologiei ca profesie, in fata societatii si vor promova si mentine cele mai inalte standarde de calitate;

ART. 70 Principiul integritatii profesionale

Psihologii vor cauta sa manifeste cel mai inalt grad de integritate morala si profesionala in toate relatiile lor. Este de datoria psihologului sa prezinte onest pregatirea si calificarile sale oriunde se afla in relatii profesionale si de asemenea sa nu permita sau sa tolereze practicile incorecte si discriminatorii. Aderarea la acest principiu presupune respectarea urmatoarelor reguli:

- psihologii vor prezenta intr-o maniera onesta domeniile de specialitate in care sunt atestati, competentele, afilierea si experienta profesionala, nefiind acceptate nici un fel de distorsiuni, omisiuni sau false prezentari in acest sens;

- psihologii nu practica, nu ingaduie, nu instiga si nu consimt sau faciliteaza, nici o forma de discriminare;

- psihologii vor onora angajamentele asumate prin orice tip de contract sau conventie;

- psihologii vor promova acuratetea, obiectivitatea, onestitatea si buna-credinta in activitatile lor profesionale

- psihologii vor evita orice imixtiuni care afecteaza calitatea actului profesional, fie ca e vorba de interese personale, politice, de afaceri sau de alt tip;

- psihologii vor evita sa ofere recompense exagerate pentru a motiva un individ sau un grup sa participe intr-o activitate care implica riscuri majore si previzibile;

- psihologii vor evita relatiile multiple (cu pacientii, subiectii, angajatii) si alte situatii care pot prezenta un conflict de interese sau care pot reduce capacitatea lor de a fi obiectivi si imparziali;

- psihologii vor evita sa participe la activitati care pot cauza daune imaginii psihologilor sau psihologiei ca profesie;

- psihologii vor fi reflexivi, deschisi si constienti de limitele lor personale si profesionale;

- psihologii nu vor contribui, fie singuri, fie in colaborare cu altii, la nici un fel de practici care pot viola libertatea individuala sau integritatea fizica sau psihologica a oricarei persoane.

ART. 71 Standarde etice generale

Cunoasterea competentelor Psihologii au obligatia sa-si cunoasca foarte bine limitele de competenta in oferirea de servicii psihologice.

Servicii psihologice in acord cu competenta

Psihologii se vor angaja numai in acele activitati profesionale pentru care au competentele si atestarea necesare.

Prezentarea onesta a competentei

Psihologii nu vor prezenta fals limitele competentei lor si nu vor prezenta pregatirea sau formarea lor intr-un mod care sa le favorizeze nemeritat pozitia sau imaginea publica, indiferent de tipul de activitate profesionala desfasurata.

Consultarea in caz de limita a competentei

In exercitarea profesiei, atunci cand psihologii constata ca ajung intrun impas profesional, prin depasirea limitelor de competenta, vor consulta colegii sau supervisorul.

Servicii psihologice in afara competentei

In cazul in care pentru un tip de serviciu psihologic solicitat nu exista standarde generale recunoscute, nici programe de formare profesionala, nici specialisti atestati si disponibili in acel domeniu si totusi psihologii sunt solicitati, acestia vor depune toate eforturi pentru obtinerea unui standard minimal de competenta avand permanent grija sa protejeze ii si pe toti cei implicati pentru a nu produce acestora daune sub o forma sau alta; in acest caz serviciul va continua pana cand solicitarea inceteaza sau pana cand un specialist cu competenta recunoscuta pentru acel tip de serviciu devine disponibil.

Pregatirea continua

Psihologii au obligatia sa depuna permanent un efort de mentinere si dezvoltare a competentelor lor prin informare permanenta, programe de formare profesionala de specialitate, consultari cu ceilalti specialisti din domeniu ori prin cercetari care sa conduca spre cresterea competentei profesionale.

Obiectivitatea

Psihologii au obligatia de a fi constienti de limitele procedurilor folosite, indiferent de tipul de activitate. Psihologii vor avea grija ca furnizarea serviciilor, cercetarea stiintifica, prezentarea rezultatelor si a concluziilor sa fie facuta cu maxima obiectivitate, evitand tendintele de prezentare partiala sau subiectiva.

Afectarea competentei

Atunci cand psihologii realizeaza ca din motive de sanatate ori din cauza unor probleme personale nu mai pot sa ofere in conditii de competenta o anumita activitate profesionala, acestia vor decide daca trebuie sa-si limiteze, suspende sau sa incheie respectiva activitate profesionala.

ART. 72 Standarde cu privire la relatiile umane. Respect si preocupare

In relatiile lor profesionale, psihologii vor manifesta preocupare fata de pacienti, cautand sa nu produca acestora daune sau suferinta, iar daca acestea sunt inevitabile le vor minimiza pe cat posibil.

Evitarea hartuirii - Psihologii nu se vor angaja intr-o forma sau alta de hartuire fie ca aceasta este sexuala, emotionala, verbala sau nonverbala.

Evitarea abuzului - Psihologii nu se vor angaja in comportamente de defaimare sau de abuz (fizic, sexual, emotional, verbal sau spiritual) fata de persoanele cu care vin in contact in timpul activitatii lor profesionale. Evitarea relatiei multiple Psihologii vor evita pe cat posibil relatiile multiple, adica relatiile in care psihologii indeplinesc simultan mai multe roluri intr-un context profesional.

Consimtamantul in caz de relatii cu terti - Psihologii vor clarifica natura relatiilor multiple pentru toate partile implicate inainte de obtinerea consimtamantului, fie ca ofera servicii psihologice ori conduc cercetari cu indivizi, familii, grupuri ori comunitati la cererea sau pentru a fi utilizate de catre terti. A treia parte poate fi scoala, instanta judecatoreasca, diverse agentii guvernamentale, companii de asigurari, politia ori anumite institutii de finantare, etc.

Nonexploatarea - Psihologii nu vor exploata si nu vor profita, sub nici o forma, de persoanele fata de care, prin profesie sau pozitie, manifesta un ascendent de autoritate (pacienti, angajati). Orice forma de exploatare sau abuz de autoritate fund strict interzisa.

Neintrarea in rol Psihologii se vor abtine de la intrarea intr-un rol profesional atunci cand din motive de ordin personal, stiintific, legal, profesional, financiar:

- (1) poate fi afectata obiectivitatea, competenta sau eficienta activitatii lor profesionale
- (2) fata de pacienti/subiecti exista riscul exploatarei sau producerii unor daune.

Asigurarea consimtamantului Inainte de inceperea oricarui tip de serviciu psihologic (evaluare, terapie, consiliere, etc.) psihologii vor obtine consimtamantul informat din partea pacientilor. Psihologii se vor asigura ca in procesul de obtinere a consimtamantului informat urmatoarele puncte au fost intelese: scopul si natura activitatii; responsabilitatile mutuale; beneficiile si riscurile; alternativele; circumstantele unei incetari a actiunii; optiunea de a refuza sau de a se retrage in orice moment, fara a suferi vreun prejudiciu; perioada de timp in care e valabil consimtamantul; modul in care se poate retrage consimtamantul daca se doreste acest lucru.

Delegarea de consimtamant In cazul in care, persoana care urmeaza sa beneficieze de un serviciu psihologic este in imposibilitatea de a-si da consimtamantul se accepta obtinerea

acestui de la o persoana apropiata acesteia care poate sa-i apere interesele in mod legal sau de la o persoana autorizata care, conform legii, este in masura sa o reprezinte.

Continuitatea serviciului Daca din motive de boala sau datorita unor evenimente survenite in viata psihologului acesta nu mai poate continua oferirea serviciului in bune conditii, va depune toate eforturile pentru a se asigura de continuitatea serviciului oferit, indrumand pacientul spre un coleg de profesie cu competenta necesara si pe cat posibil cu consimtamantul lui.

Dreptul la opozitie Cu exceptia cazurilor de forta majora, de urgenta (perturbari ale functionarii psihice, in termenii pericolului iminent, care necesita interventie imediata), psihologul actioneaza respectand dreptul pacientului de a refuza sau a sista serviciul psihologic.

ART. 73 Standarde de confidentialitate

(1) Intreruperea serviciului din motive de confidentialitate - Atunci cand din motive bine intemeiate, psihologul nu mai poate pastra confidentialitatea, acesta va inceta sa mai ofere serviciul respectiv.

(2) Protejarea confidentialitatii - Divulgarea, de catre psihologi, a unor informatii care le-au fost incredintate sau de care au luat cunostinta in virtutea profesiei, este interzisa, exceptie facand situatiile prevazute de lege.

(3) Limitele confidentialitatii - Inainte de primirea consimtamantului, psihologul va informa pacientul cu privire la limitele confidentialitatii si conditiile in care acesta poate fi incalcata precum si asupra posibilei utilizari a informatiilor rezultate in urma activitatii sale.

(4) Dezvaluirea de informatii - Psihologii pot impartasi informatiile confidentiale cu altii numai cu consimtamantul celor vizati ori de o asa maniera incat cei vizati sa nu poata fi identificati, exceptie facand situatiile justificate de lege sau in circumstante de iminenta sau posibila vatamare fizica sau crima.

(5) Confidentialitatea de colaborare - In cazul in care cu acelasi pacient lucreaza doi psihologi in acelasi timp, acestia vor colabora pe cat posibil, fara restrictii de confidentialitate, exceptie facand situatia in care exista o opozitie clara din partea pacientului in acest sens.

(6) Utilizarea informatiilor - Rezultatele, documentarile si notitele psihologului pot fi folosite numai intr-o formula care pastreaza cu rigurozitate anonimul.

(7) Confidentialitatea fata de terti - In cazul in care exista terti implicati in activitatea profesionala a psihologului, acesta va clarifica cu partile implicate limitele confidentialitatii, conditiile de pastrare a confidentialitatii si nu va da curs nici unei solicitari, venite de la o terta parte in dezvaluirea de informatii confidentiale, decat in conditiile respectarii legi si limitelor confidentialitatii.

ART. 74 Standarde de conduita colegiala

(1) Conduita colegiala - Psihologii vor manifesta fata de colegii lor de profesie, onestitate, corectitudine, si solidaritate, conduitele lor fiind in acord cu standardele profesionale.

(2) Respect - Psihologii vor manifesta respect fata de colegii lor de profesie si nu vor exprima critici nefondate si etichetari la adresa activitatii lor profesionale.

(3) Evitarea denigrarii - Psihologii nu vor actiona, sub nici o forma, in maniera denigratoare la adresa colegilor de profesie si nu vor impiedica pacientii sa beneficieze de serviciile lor, daca nu exista un motiv serios si cu implicatii etice in acest sens.

(4) Responsabilitatea profesionala - Atunci cand exista o intentie justificata de incetare a serviciului psihologic oferit pacientului si de indrumare a acestuia spre un alt coleg de profesie, psihologii vor mentine un contact suportiv si responsabil fata de pacienti pana cand acel coleg isi asuma continuarea serviciului in cauza.

(5) Sprijinul colegial - Psihologii vor cauta sa sprijine pe cat posibil eforturile profesionale ale colegilor in limita disponibilitatilor participative si a timpului disponibil.

(6) Concurenta neloiala - Psihologii nu vor practica concurenta neloiala. Sunt interzise si se considera concurenta neloiala urmatoarele: tentativa sau actiunea de atragere sau detumare de pacienti, prin denigrarea sau discreditarea altui psiholog; folosirea unei functii publice pe care psihologul o define in scopul atragerii de pacienti in interes propriu; furnizarea de date false privind competenta si/sau atestarea profesionala in scopul de a-l induce in eroare pe beneficiar.

ART. 75 Standarde de inregistrare, prelucrare si pastrare a datelor

(1) Obtinerea permisiunii - Psihologii trebuie sa obtina permisiunea pacientilor/subiectilor sau a reprezentantilor lor legali inainte de a efectua inregistrari audio, video sau scrise in timpul furnizarii serviciilor sau in cercetare.

(2) Pastrarea datelor - Psihologii vor colecta numai acele date care sunt relevante pentru serviciul oferit si vor lua toate masurile pentru a proteja aceste informatii.

(3) Protejarea datelor - Psihologii au datoria sa arhiveze in conditii de siguranta datele si informatiile obtinute in exercitarea profesiei de psiholog cu drept de libera practica, conform reglementarilor in vigoare.

(4) Distrugerea datelor - La expirarea termenului de pastrare, daca psihologul renunta la practica sa profesionala prin intermediul careia a realizat acele inregistrari sau daca acesta se pensioneaza, va cauta sa distruga inregistrările respective. Inregistrările pot fi plasate catre un alt psiholog numai cu consimtamantul celor implicati, obtinut in prealabil, pentru acele inregistrari. In situatia suspendarii sau incetarii dreptului de libera practica datele vor fi distruse, daca nu se impune transferarea lor.

ART. 76 Terapie si consiliere

(1) Informarea pacientului - In obtinerea consimtamantului informat din partea pacientilor, psihologii vor informa in prealabil pacientul cu privire la forma de terapie utilizata, metodele folosite, riscuri, alternative, limitele confidentialitatii, implicarea unor terti.

(2) Consimtamantul pentru dezvaluire - In cazul sedintelor de terapie sau consiliere, inregistrările pot fi transferate si spre cei care preiau pacientii respectivi, putand avea acces la acestea atat colegii de profesie cat si supervizatii ce se afla intr-un proces de formare terapeutica, dar numai cu consimtamantul dat in prealabil de cei vizati in acele inregistrari.

(3) Intimitatea relatiei profesionale - Pacientii vor beneficia de servicii de consultanta, consiliere sau terapie din partea psihologilor fara prezenta unor terti, aceasta fiind permisa numai daca exista un acord in acest sens, atat din partea pacientului cat si din partea psihologului.

(4) Terapia cu parteneri sexuali - Psihologii nu vor accepta in terapie persoane cu care au avut relatii de intimitate sexuala.

(5) Relatia sexuala cu fostii pacienti - Psihologii nu se vor angaja sub nici o forma in relatii de intimitate sexuala cu fostii pacienti pentru o perioada de cel putin 2 ani de la incheierea terapiei sau a oricarei relatii profesionale subsecvente.

(6) Incheierea terapiei din lipsa de beneficii Psihologii vor incheia orice forma de terapie cu pacientii lor daca exista evidente clare ca acestia nu mai au nici un beneficiu prin continuarea terapiei sau in cazul in care continuarea acesteia poate produce daune pacientilor.

(7) Incheierea terapiei din alte motive - Psihologii vor incheia terapia daca pacientul intra intr-o relatie cu o persoana unde apare riscul unei relatii multiple, daca exista o agresiune din partea pacientului asupra terapeutului sau daca exista o solicitare clara in acest sens din partea pacientului.

(8) Continuarea terapiei cu un alt terapeut - Psihologul care preia un pacient, de la un coleg care din motive justificate nu mai poate continua actul terapeutic, va examina cu atentie continutul demersului, potentialul de risc, beneficiile, iar daca e nevoie, ii poate consulta pe cei ce au fost implicati in procesul terapeutic si abia apoi va decide modalitatile de continuare a terapiei.

ART. 77 Evaluare si diagnoza

(1) Prezentarea caracteristicilor psihologice - Psihologii vor oferi informatii despre caracteristicile psihologice ale indivizilor numai dupa ce au realizat o evaluare adecvata, care sa sustina stiintific si metodologic afirmatiile si concluziile lor, indiferent daca e vorba de recomandari, rapoarte sau evaluari, precizand limitele afirmatiilor, concluziilor si recomandarilor lor. Daca psihologii realizeaza ca (re)examinarea individului nu este justificata sau necesara, atunci acestia vor explica aceasta optiune, precizand sursele si documentele care stau la baza acestor concluzii.

(2) Datele de evaluare/diagnoza - Datele obtinute pot fi scoruri brute si standardizate, raspunsurile pacientului la stimuli sau la intrebarile la test, notele, inregistrările si consemnările psihologului, declaratiile si comportamentul pacientului in timpul unei examinari. Datele de evaluare/diagnoza reprezinta proprietate a psihologului sau institutiei care realizeaza evaluarea/diagnoza.

(3) Interpretarea rezultatelor - In interpretarea rezultatelor evaluarii, fund incluse aici si interpretările computerizate, psihologii vor lua in considerare scopul evaluarii, precum si numerosi alti factori, abilitatile de testare si caracteristicile persoanei evaluate (caracteristici situationale, personale, lingvistice si culturale) care pot afecta judecatile psihologilor sau care pot reduce acuratetea interpretarilor.

(4) Calificarea in testare - Psihologii nu vor promova/incuraja folosirea tehnicilor de evaluare psihologica de catre persoane necalificate si neautorizate, decat in cadrul unei formari in care exista o supervizare adecvata.

(5) Actualitatea evaluarii - Psihologii nu isi vor baza deciziile sau recomandarile pe teste depasite/invechite, pe date care nu mai sunt folosite pentru scopul curent sau care nu corespund normelor de avizare ale metodelor si tehnicilor de evaluare stabilite de organisme competente.

(6) Prezentarea rezultatelor pentru cei evaluati - Indiferent daca cotarea si interpretarea sunt facute de psihologi, angajati ai acestora sau asistenti sau prin modalitati automate/computerizate, psihologii vor oferi persoanei evaluate sau reprezentantului acesteia explicatiile necesare intelegerii rezultatelor, exceptie facand situatiile in care natura relatiei impiedica acest lucru (situatii de evaluare organizationala, preangajare si evaluari prevazute de reglementarile in vigoare), acest fapt fiind adus la cunostinta persoanei evaluate inaintea inceperii evaluarii.

(7) Materialele Materialele de evaluare/diagnoza cuprind manualul instrumentului, instrumentul propriu-zis, protocoale, intrebarile sau stimulii utilizati, alte fise sau formulare necesare si nu includ datele de evaluare/diagnoza. Psihologii vor...

securitatea materialelor testului si a altor metode de evaluare prin neinstrainarea lor catre persoane care nu au competenta necesara, respectand dreptul de proprietate intelectuala prevazut de lege si obligatiile de tip privind utilizarea instrumentului.

ART. 78 Cercetarea stiintifica si valorificarea rezultatelor

- (1) Standarde internationale - In cercetarile lor psihologii vor cauta, pe cat posibil, sa promoveze cele mai noi metodologii de cercetare utilizate de comunitatea psihologica internationala, respectand atat standardele de rigoare stiintifica cat si standardele etice.
- (2) Acordul de cercetare - Atunci cand psihologii au nevoie de aprobare, din partea unei institutii, pentru desfasurarea cercetarilor, acestia vor furniza toate datele necesare pentru acordarea aprobarii si vor avea in vedere ca protocolul de cercetare sa corespunda aprobarilor primite.
- (3) Obtinerea consimtamantului - In obtinerea consimtamantului informat psihologii vor aduce la cunostinta participantilor scopurile cercetarii, durata, procedurile utilizate, riscurile, beneficiile inclusiv compensatiile financiare, limitele confidentialitatii, dreptul oricui de a se retrage din cercetare si in general toate datele pe care participantii le solicita si de care au nevoie pentru a-si da consimtamantul. In cazul in care exista posibilitatea producerii unor daune si suferinta, psihologii au obligatia sa o minimizeze pe cat posibil.
- (4) Utilizarea de suport audio-video - Psihologii vor obtine consimtamantul informat de la toti participantii la cercetare pentru inregistrările audio si video, inaintea efectuării acestora, oferind garantii ca acestea vor fi utilizate numai într-o manieră în care identificarea nu poate produce daune celor implicați .
- (5) Limitari ale informarii - Psihologii nu vor face studii si cercetari care implica proceduri de prezentare ascunsa/falsa a modelului de cercetare decat daca alternativa de prezentare corecta nu este fezabila stiintific sau aduce o alterare evidenta concluziilor cercetarii. In acest caz, participantii vor fi informati de utilizarea unui astfel de model de cercetare si vor participa numai daca isi dau consimtamantul, putand oricand sa-si retraga datele din cercetare.
- (6) Persoane si grupuri vulnerabile - Psihologii vor cauta sa examineze etic, independent, adecvat drepturilor omului si sa ia toate masurile de protectie pentru orice cercetare ce implica grupuri vulnerabile si/sau persoane cu incapacitate de a-si da consimtamantul informat, inainte de a lua decizia de a incepe.
- (7) Evitarea unor categorii de subiecti - Psihologii nu se vor folosi de persoane cu incapacitate de a-si da consimtamantul in nici un studiu sau cercetare, daca studiul sau cercetarea avuta in vedere poate fi finalizata la fel de bine cu persoane care au capacitatea deplina de a-si da consimtamantul informat.
- (8) Utilizarea animalelor in cercetare - Psihologii care utilizeaza animale in cercetarile lor, vor evita provocarea de suferinta acestora, exceptie facand cercetarile care nu presupun metode invazive producatoare de suferinta sau leziuni.
- (9) Corectitudinea datelor - Psihologii nu au voie sa prezinte date false pentru care nu au fost facute in realitate masuratori. Daca vor constata erori de prezentare a datelor sau de prelucrare a acestora vor face toti pasii necesari pentru corectarea acestora, altfel vor retrage si anula cercetarea.
- (10) Plagiatul - Psihologii nu vor prezenta date sau rezultate din alte studii sau cercetari, ca apartinandu-le lor.
- (11) Abuzul de status - Psihologii vor fi creditati pentru cercetarile facute cat si pentru publicarea acestora numai in masura in care acestia

vor face distinctia intre autorul principal al cercetarii, contributie la cercetare, contributie minora si statusul sau pozitia pe care o detine respectivul psiholog.

(12) Transmiterea datelor - Atunci cand exista solicitari de folosire sau de verificare a datelor din partea unui alt cercetator decat cei implicati direct in cercetare, psihologii vor putea oferi datele de cercetare numai in masura in care se pastreaza confidentialitatea acestor informatii de catre cei carora li se incredinteaza si daca exista o specificare clara a modului de utilizare a acestora.

(13) Protejarea datelor - Psihologii vor proteja datele de cercetare, asigurandu-se ca acestea sunt pastrate in conditii de securitate.

(14) Onestitate stiintifica - Psihologii implicati in evaluarea, monitorizarea, realizarea si raportarea activitatilor de cercetare stiintifica vor manifesta impartialitate si obiectivitate si vor respecta drepturile de proprietate intelectuala.

(15) Buna conduita in cercetarea stiintifica - In activitatea de cercetare stiintifica psihologii vor evita ascunderea sau inlaturarea rezultatelor nedorite, confectionarea de rezultate, inlocuirea rezultatelor cu date fictive, interpretarea deliberat distorsionata a rezultatelor si deformarea concluziilor, plagierea rezultatelor sau a publicatiilor altor autori, neatribuirea corecta a paternitatii unei lucrari, nedezvaluirea conflictelor de interese, deturnarea fondurilor de cercetare, neinregistrarea si/sau nestocarea rezultatelor, lipsa de obiectivitate in evaluari, nerespectarea conditiilor de confidentialitate precum si publicarea sau finantarea repetata a acelorasi rezultate ca elemente de noutate stiintifica.

CAPITOLUL VIII ETICA SI DEONTOLOGIA ASISTENTULUI MEDICAL

ART. 79 Principii generale

Principiile fundamentale in baza carora se exercita profesia de asistent medical pe teritoriul Romaniei sunt urmatoarele:

- exercitarea profesiei se face exclusiv in respect fata de viata si de persoana umana;
- in orice situatie primeaza interesul pacientului si sanatatea publica; ➤ respectarea in orice situatie a drepturilor pacientului;
- colaborarea, ori de cate ori este cazul, cu toti factorii implicati in asigurarea starii de sanatate a pacientului;
- acordarea serviciilor se va face la cele mai inalte standarde de calitate posibile, pe baza unui nivel inalt de competente, aptitudini practice si performante profesionale fara niciun fel de discriminare;
- in exercitarea profesiei asistentii medicali generalisti, moasele si asistentii medicali trebuie sa dovedeasca loialitate si solidaritate unii fata de altii in orice imprejurare, sa isi acorde colegial ajutor si asistenta pentru realizarea indatoririlor profesionale;
- asistentii medicali generalisti, moasele si asistentii medicali trebuie sa se comporte cu cinste si demnitate profesionala si sa nu prejudicieze in niciun fel profesia sau sa submineze increderea pacientului.

ART. 80 Responsabilitatea personala, integritatea si independenta profesionala a asistentilor medicali

Asistentul medical trebuie sa evite in exercitarea profesiei atitudinile ce aduc atingere onoarei profesiei si sa evite tot ceea ce este incompatibil cu demnitatea si moralitatea individuala si profesionala. Asistentul medical generalist are obligatia sa manifeste o conduita ireprosabila fata de bolnav, respectand intotdeauna demnitatea acestuia. In caz de pericol public, asistentul medical nu are dreptul sa isi abandoneze bolnavii, cu exceptia unui ordin formal al unei autoritati competente, conform legii. Asistentul medical este raspunzator pentru fiecare dintre actele lui profesionale. Pentru riscurile ce decurg din activitatea profesionala, asistentii medicali incheie o asigurare de raspundere civila pentru greseli in activitatea profesionala. Incredintarea atributiilor proprii unor persoane lipsite de competenta constituie greseala deontologica. Asistentul medical trebuie sa comunice cu pacientul intr-o maniera adecvata, folosind un limbaj respectuos, minimalizand terminologia de specialitate pe intelesul acestora. Asistentul medical trebuie sa evite orice modalitate de a cere recompense, altele decat formele legale de plata.

ART. 81 Raporturi profesionale cu alti profesionisti din domeniul medico-sanitar si institute Raporturile profesionale cu alti profesionisti din domeniul sanitar

In baza spiritului de echipa, asistentii medicali isi datoreaza sprijin reciproc. Constituie incalcare ale regulilor etice:

- jignirea si calomnierea profesionala;
- blamarea si defaimarea profesionala;
- orice alt act sau fapt care poate aduce atingere demnitatii profesionale a asistentului medical.

In cazul unor neintelegeri, in considerarea calitatii profesionale, conflictul in prima instanta trebuie mediat de biroul consiliului judetean al OAMGAMR si de Biroul executiv la nivel national al OAMGAMR. Daca acesta persista, cei implicati se pot adresa Comisiei de etica si deontologie a OAMGAMR sau justitiei, fiind interzisa perturbarea activitatii profesionale din aceste cauze. In cazul in care se constata incalcare ale regulilor etice, se urmeaza procedura de sanctionare, conform prevederilor legale in vigoare. In cazul colaborarii mai multor asistenti medicali pentru examinarea, tratamentul sau ingrijirea aceluiasi pacient, fiecare practician isi asuma responsabilitatea individual prin aplicarea parafei profesionale in dreptul fiecarei manevre sau tehnici executate personal. In interesul pacientilor, asistentii medicali vor avea relatii de colaborare cu celelalte profesii din domeniul sanitar, cu respectarea demnitatii si onoarei profesionale.

Raporturile profesionale cu institutiile

Spitalul urmareste sa asigure conditii optime asistentului medical in exercitarea profesiei. Asistentul medical aduce la cunostinta persoanelor competente si autoritatilor competente orice circumstanta care poate prejudicia ingrijirea sau calitatea tratamentelor, in special in ceea ce priveste efectele asupra persoanei sau care limiteaza exercitiul profesional. Asistentul medical, in concordanta cu diferitele niveluri de responsabilitate pe care le indeplineste, contribuie la orientarea politicilor si dezvoltarea sistemului de sanatate.

ART. 82 Educatia medicala continua In vederea cresterii gradului de pregatire profesionala, asistentii medicali au obligatia sa efectueze cursuri si alte forme de educatie continua creditate de OAMGMAMR, precum si alte forme de educatie continua prevazute de lege pentru indeplinirea numarului minim de credite anual necesar reautorizarii exercitarii profesiei.

ART. 83 Obligatii etice si deontologice

Obligatia acordarii ingrijirilor medicale Asistentul medical, in exercitarea profesiei, nu poate face discriminari pe baza rasei, sexului, varstei, apartenentei etnice, originii nationale sau sociale, religiei, optiunilor politice sau antipatiei personale, a conditiei sociale fata de pacienti. Asistentul medical are obligatia de a lua masuri de acordare a primului ajutor, de a acorda asistenta medicala si ingrijirile necesare in limita competentei lor profesionale. In caz de calamitati naturale (cutremure, inundatii, epidemii, incendii) sau accidente in masa (naufrazii, accidente rutiere sau aviatice, accidente nucleare etc.), asistentul medical este obligat sa raspunda la chemare si sa isi ofere de bunavoie serviciile de ingrijire, imediat ce au luat cunostinta despre eveniment. Vointa pacientului in alegerea asistentului medical trebuie intotdeauna respectata, indiferent care ar fi sensul acesteia. Daca pacientul se afla intr-o stare fizica sau psihica ce nu ii permite exprimarea lucida a vointei, apartinatorii sau apropiatii celui suferind trebuie preveniti si informati corect, pentru a hotari in numele acestuia, cu exceptia imposibilitatii (de identificare, de comunicare, de deplasare etc.) sau a urgentelor. Daca in urma examinarii sau in cursul ingrijirilor asistentul medical considera ca nu are suficiente cunostinte sau experienta pentru a asigura o asistenta corespunzatoare, se va consulta cu alti colegi sau va indruma bolnavul catre alti specialisti. Asistentul medical va pastra o atitudine de stricta neutralitate si neamestec in problemele familiale (morale, materiale etc.) ale pacientului, exprimandu-si parerea numai daca interventia este motivata de interesul sanatatii pacientului, cu consimtamantul prealabil al acestuia. Asistentul medical poate refuza acordarea unor ingrijiri catre pacient atunci cand refuzul este justificat de interesul sanatatii pacientului, cu exceptia situatiilor de urgenta.

Respectarea drepturilor pacientului Pacientul are urmatoarele drepturi: dreptul la informatia medicala, dreptul la consimtamant, dreptul la confidentialitatea informatiilor si viata privata, drepturi in domeniul reproducerii, drepturi la tratament si ingrijiri medicale.

Consimtamantul O interventie medicala nu se poate efectua decat dupa ce pacientul sau reprezentantul legal al acestuia, in cunostinta de cauza, si-a dat consimtamantul. Pacientul are dreptul sa refuze sau sa opreasca o interventie medicala, asumandu-si in scris raspunderea pentru decizia sa; consecintele refuzului sau, al opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului.

Consimtamantul pacientului sau, dupa caz, al reprezentantului legal al acestuia este obligatoriu:

- pentru recoltarea, pastrarea, folosirea tuturor produselor biologice prelevate din corpul sau, in vederea stabilirii diagnosticului sau a tratamentului cu care acesta este de acord;
- in cazul supunerii la orice fel de interventie medicala;
- in cazul participarii sale la invatamantul medical clinic si la cercetarea stiintifica;
- in cazul fotografierii sau filmarii sale intr-o unitate medicala;
- in cazul donarii de sange in conditiile prevazute de lege.

Consimtamantul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, dupa caz, nu este obligatoriu in urmatoarele situatii:

- cand pacientul nu isi poate exprima vointa, dar este necesara o interventie medicala de urgenta;
- in cazul in care furnizorii de servicii medicale considera ca interventia este in interesul pacientului, iar reprezentantul legal refuza sa isi dea consimtamantul, asistentul medical este obligat sa anunte medicul curant/de garda (decizia fiind declinata unei comisii de arbitraj de specialitate).

Secretul profesional Secretul profesional este obligatoriu. Secretul profesional exista si fata de apartinatori, colegi sau alte persoane din sistemul sanitar, neinteresate in tratament, chiar si dupa terminarea tratamentului si decesul pacientului. Obiectul secretului profesional il constituie tot ceea ce asistentul medical, in calitatea lui de profesionist, a aflat direct sau indirect in legatura cu viata intima a pacientului, a familiei, a apartinatorilor, precum si problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstante in legatura cu boala si alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei. Asistentul medical raspunde disciplinar pentru destainuirea secretului profesional, exceptie facand situatiile in care pacientul si-a dat consimtamantul expres pentru divulgarea acestor informatii, in tot sau in parte. Interesul general al societatii (prevenirea si combaterea epidemiilor, a bolilor venerice, a bolilor cu extindere in masa si altele asemenea prevazute de lege) primeaza fata de interesul personal al pacientului. In comunicările stiintifice, cazurile vor fi astfel prezentate incat identitatea pacientului sa nu poata fi recunoscuta. Informatiile cu caracter confidential pot fi furnizate de catre asistentul medical numai in cazul in care pacientul isi da consimtamantul explicit sau daca legea o cere in mod expres.

ART. 84 Situatii speciale in practicarea profesiei in sistem institutionalizat

Situatia bolnavului psihic Persoanele cu tulburari psihice beneficiaza de asistenta medicala si de ingrijiri de sanatate de aceeaasi calitate cu cele aplicate altor categorii de bolnavi si adaptate cerintelor lor de sanatate. Orice persoana cu tulburari psihice trebuie aparata de daunele pe care ar putea sa i le produca administrarea nejustificata a unui medicament, tehnica sau manevra de ingrijire si tratament, de maltratarile din partea altor pacienti sau persoane ori de alte acte de natura sa antreneze o suferinta fizica sau psihica. Pacientul cu tulburari psihice trebuie sa fie implicat in procesul de luare a deciziei atat cat permite capacitatea lui de intelegere. In cazul in care pacientul cu tulburari psihice nu isi poate exprima liber vointa, consimtamantul in scris trebuie luat de la reprezentantul legal al acestuia. Nu este necesara obtinerea consimtamantului in conditiile cand este necesara interventia de urgenta. Pacientul are dreptul sa refuze sau sa opreasca o interventie medicala, dupa caz, asumandu-si in scris raspunderea pentru decizia sa; consecintele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului, cu informarea medicului, daca intreruperea tratamentului sau a ingrijirilor are drept consecinta punerea in pericol a vietii pacientului. Orice persoana care sufera de tulburari psihice trebuie tratata cu omenie si respectul demnitatii umane si trebuie sa fie aparata impotriva oricaror forme de exploatare economica, sexuala sau de alta natura, impotriva tratamentelor vatamatoare si degradante. Nu este admisa nicio discriminare bazata pe o tulburare psihica.

Prescrierea, eliberarea pe baza unei retete medicale si administrarea drogurilor Prescrierea, eliberarea pe baza unei retete medicale si administrarea drogurilor, in alte conditii decat cele prevazute de lege, constituie infractiune.

Pacientul privat de libertate Asistentului medical care ingrijeste un pacient privat de libertate ii este interzis sa aduca atingere integritatii fizice, psihice sau demnitatii acestuia. Daca asistentul medical constata ca pacientul privat de libertate a suportat maltratari, acesta au obligatia sa informeze organele competente.

Situatia pacientilor infectati cu HIV sau bolnavi de SIDA Pacientii infectati cu HIV sau bolnavi de SIDA au dreptul la ingrijire si tratament medical in mod nediscriminatoriu, asistentul medical fiind obligat sa asigure ingrijirile de sanatate si tratamentele prescrise acestor pacienti. Pastrarea confidentialitatii asupra datelor privind persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA este obligatorie pentru asistentul medical care are in ingrijire, supravegheare si/sau tratament astfel de persoane. Intre specialistii medico-sanitari, informatiile cu privire la statusul HIV/SIDA al unui pacient trebuie sa fie comunicate.

ART. 85 Probleme ale ingrijirii minorilor

Daca asistentul medical apreciaza ca minorul este victima unei agresiuni sau privatiuni, trebuie sa incerce sa il protejeze, uzand de prudente, si sa alerteze autoritatea competenta. Asistentul medical trebuie sa fie aparatorul copilului bolnav, daca apreciaza ca starea de sanatate nu este bine inteleasa sau nu este suficient de bine protejata. In vederea efectuării tehnicilor si/sau a manevrelor de ingrijire si/sau de tratament asupra unui minor, consimtamantul trebuie obtinut de la reprezentantul legal al minorului, cu exceptia situatiilor de urgenta.

ART. 86 Probleme ale experimentarii pe om

Se interzice provocarea de imbolnaviri artificiale unor oameni sanatosi, din ratiuni experimentale. Dispozitiile prezentului articol se completeaza cu celelalte prevederi legale incidente in materie. Impunerea, cu forta sau prin inducere in eroare, a experimentului pe om reprezinta o abatere grava pentru orice asistent medical care participa in mod voluntar si constient la asemenea fapte.

CAPITOLUL IX **ETICA SI DEONTOLOGIA FIZIOTERAPEUTULUI**

Art. 87 Îndatoririle generale ale fizioterapeutului

- a) În serviciul individului și al sănătății publice, fizioterapeutul își exercită misiunea în total acord cu respectul față de viața umană, față de persoană și demnitatea sa. Sănătatea și starea de bine a pacientului au cea mai înaltă însemnătate.
- b) Fizioterapeutul respectă principiile moralității, probității și responsabilității, indispensabile exercitării profesiei de fizioterapeut, în toate circumstanțele, folosind practici și metode bazate pe cele mai solide dovezi științifice disponibile.
- c) Activitatea profesională a fizioterapeutului se desfășoară în limitele competențelor sale.
- d) Fizioterapeutul nu poate să renunțe la independența sa profesională sub nicio formă.
- e) Fizioterapeutul trebuie să acționeze în concordanță cu legislația în vigoare, pentru a asigura accesul echitabil la tratamente fizioterapeutice. Fizioterapeutul trebuie să asculte, să examineze, să consilieze și să trateze cu aceeași conștiinciozitate toate persoanele, indiferent de vârstă, gen, status marital, conduită socială, conduită sexuală, apartenența sau nonapartenența reală sau presupusă la o rasă, etnie, națiune sau o religie anume, handicap sau starea lor de sănătate, de statutul socioeconomic, alegerile lor privind stilul de viață, gradul de acoperire a asigurării de sănătate, reputația sau sentimentele pe care le are în ceea ce le privește.
- f) Fizioterapeutul trebuie să cunoască și să respecte prezentul cod deontologic, precum și reglementările profesionale valabile în jurisdicția sa.
- g) Secretul profesional se instituie în interesul pacienților și trebuie păstrat de către fizioterapeuți. Secretul se referă la tot ce este cunoscut de către practician în exercițiul său profesional, adică nu numai ceea ce îi este adus la cunoștință, dar și ceea ce acesta vede și aude.
- h) Fizioterapeutul respectă dreptul fiecărei persoane de a-și alege liber fizioterapeutul. El îi facilitează acest drept.

Art.88 Îndatoririle către pacienți - Tratamentul fizioterapeutic

- a) Un tratament fizioterapeutic trebuie să includă următoarele:
 - (i) elaborarea cu cea mai mare grijă a diagnosticului funcțional al pacientului, luând în considerare:

- evaluarea adecvată, detaliată și cât mai precisă (completă) a acestuia, bazându-se pe cât posibil pe metode științifice cât mai moderne și, dacă este cazul, folosind cele mai potrivite mijloace sau ajutoare;

- anamneza sau istoricul cazului;

- punctul de vedere al pacientului/clientului;

(ii) realizarea tratamentului și consilierea pacientului;

b) Fizioterapeutul trebuie să prezinte persoanei pe care o evaluează, tratează sau consiliază informații loiale și clare despre rezultatul evaluării și starea funcțională actuală, precum și despre planul de tratament propus.

c) Activitatea profesională a fizioterapeutului trebuie să se bazeze pe următoarele principii:

(i) se desfășoară în limitele competențelor sale;

(ii) are în vedere faptul că starea de sănătate a pacientului/clientului este de cea mai înaltă însemnătate;

(iii) asigură îngrijiri, folosind tehnici și metode a căror eficiență clinică a fost dovedită.

d) Fizioterapeutul trebuie să asigure întocmirea corectă și completă a fișei de evaluare și de tratament fizioterapeutic a pacientului/clientului. Aceasta trebuie să reflecte cu acuratețe toate datele legate de pacient/client: toate ședințele de tratament și conținutul acestora, factorii relevanți pentru tratamentul în curs, incluzând starea funcțională actuală. Toate înregistrările trebuie să fie comprehensibile pentru un alt fizioterapeut care ar putea prelua tratamentul pacientului. Înregistrările trebuie să fie păstrate în siguranță, potrivit legislației în vigoare. Sub rezerva dispozițiilor aplicabile în instituția în care se desfășoară activitatea, dosarul pacientului este păstrat sub responsabilitatea fizioterapeutului care l-a realizat.

e) Fizioterapeutul respectă dreptul pacientului/clientului de a solicita o a doua opinie unui alt fizioterapeut.

Art.89 Creșterea preocupării pentru calitatea tratamentului și siguranța pacientului/clientului

a) În orice circumstanțe, fizioterapeutul se străduiește să alinie suferințele pacientului/clientului prin mijloace adecvate stării sale, precum și să îl susțină moral.

b) Când se află în prezența unui pacient/client sau a unui accidentat care este în pericol, anunță acest lucru, îi acordă ajutorul sau se asigură că primește îngrijirile necesare.

c) Atunci când există situații care pun în pericol siguranța pacientului/clientului său, fizioterapeutul trebuie să semnaleze observațiile sale instituției competente.

d) În situația în care fizioterapeutul consideră că există riscuri cu privire la sănătatea/starea pacientului/clientului, acesta trebuie să documenteze aceste observații, indicând demersurile realizate cu scopul de a diminua riscurile.

e) În limitele competențelor sale, fizioterapeutul este liber să aleagă actele pe care le consideră a fi cele mai potrivite circumstanțelor date. El își va limita actele la ceea ce este necesar pentru calitatea, securitatea și eficacitatea îngrijirilor sale. De asemenea, va lua în considerare avantajele, inconvenientele și consecințele diferitelor opțiuni pe care le are în vedere.

f) Fizioterapeutul trebuie să asigure un tratament personalizat pentru fiecare pacient/client.

g) Pentru a spori calitatea îngrijirii pe care o asigură, fizioterapeutul trebuie să colaboreze cu colegii și pacienții/clientii, efectuând împreună audituri clinice și practice. Aceștia trebuie să fie pregătiți să își schimbe strategia terapeutică, atunci când este evident că intervenția efectuată nu este eficientă.

- h)** Este interzis ca fizioterapeutul să supună pacientul unui risc nejustificat prin actele pe care le aplică sau dispozitivele medicale pe care le prescrie.
- i)** Fizioterapeutul contribuie prin îngrijiri și măsuri adecvate la asigurarea calității vieții persoanelor aflate în stadii terminale ale unor afecțiuni, respectând demnitatea pacientului și reconfortând anturajul.
- j)** Fizioterapeutul care acordă tratamente la domiciliu sau într-un colectiv trebuie să facă tot posibilul pentru respectarea regulilor de igienă și profilaxie.
- k)** Fizioterapeutul, fără să cedeze vreunei cereri abuzive, facilitează obținerea de către pacient a avantajelor sociale de care poate să beneficieze, conform stării lui de sănătate.
- l)** Fizioterapeutul nu poate propune pacientului/clientului sau anturajului său ca fiind salutar sau fără pericol un produs sau un procedeu iluzoriu sau insuficient dovedit. Orice practică de șarlatanism este interzisă.
- m)** Continuitatea îngrijirilor pacientului trebuie asigurată, cu excepția cazurilor de urgență sau în care și-ar încălca îndatoririle umanitare. Fizioterapeutul are dreptul de a refuza acordarea tratamentelor din rațiuni profesionale sau personale. Dacă fizioterapeutul întrerupe relația terapeutică cu pacientul/clientul, are obligația de a-l anunța pe acesta și de a transmite informațiile utile fizioterapeutului care îl va prelua. Fizioterapeutul nu își poate abandona pacientul/clientul în caz de pericol public.

Art.90 Comunicarea cu pacienții/clientii

- a)** Comunicarea fiind esențială în relația fizioterapeut- pacient/client, trebuie avut în vedere ca pacientul să fie implicat activ în tratamentul său.
- b)** Fizioterapeutul trebuie să aibă în vedere orice nevoie specială a pacienților/clientilor săi: dizabilități fizice, senzoriale, de învățare etc.
- c)** Fizioterapeutul trebuie să dea explicații clare pacienților/clientilor cu privire la ce se va întâmpla cu ei pe parcursul evaluării și tratamentului și să se asigure că acestea au fost înțelese. De asemenea, trebuie să îi informeze asupra rezultatelor evaluării, a planului de tratament și a momentului reevaluării rezultatelor tratamentului lor.
- d)** Înaintea începerii tratamentului, fizioterapeutul trebuie să își informeze pacienții/clientii privitor la riscurile și beneficiile tratamentului pe care îl va aplica și despre oricare altă opțiune de tratament existentă.
- e)** Este îndatorirea fizioterapeutului să informeze pacientul/clientul despre orice informație eronată venită din partea oricărui alt profesionist din sistemul de sănătate public sau privat, inclusiv din partea altui fizioterapeut.
- f)** Fizioterapeutul trebuie să aibă întotdeauna consimțământul informat al persoanei examinate sau tratate. Atunci când un pacient/client apt să își exprime voința refuză tratamentul, fizioterapeutul respectă acest refuz, informându-l asupra consecințelor acestuia. Totodată, va informa și medicul specialist care a recomandat fizioterapia.
- g)** Fizioterapeutul trebuie să își informeze pacientul/clientul asupra modului în care informațiile referitoare la el vor fi înregistrate și stocate. Fizioterapeutul care lucrează în jurisdicții în care există legi cu privire la protecția datelor trebuie să se înregistreze la forul competent, iar activitatea sa să fie în acord cu prevederile respectivei legislații.
- h)** Fizioterapeutul trebuie să informeze pacientul/clientul cu privire la persoanele care au acces la dosarul său și cu privire la măsurile pentru asigurarea confidențialității acestuia.

- i) Fizioterapeutul trebuie să aibă la îndemână o procedură clar documentată de reclamații. Pacientul/Clientul care dorește să facă reclamații privind evaluarea sau tratamentul său trebuie să primească informații în acest sens, oferindu-i-se posibilitatea să o facă.
- j) Pacientul/Clientul trebuie informat de către fizioterapeutul curant dacă există mijloace de evaluare și tratament utilizate de către alți fizioterapeuți pe care el nu le are la dispoziție.
- k) Dacă fizioterapeutul lucrează în echipă cu alți profesioniști, pacientul/clientul trebuie să cunoască cine este responsabil de îngrijirea sa de zi cu zi și, dacă este o persoană diferită, cine este responsabil pentru tratamentul său în general.
- l) Dacă fizioterapeutul delegă altor persoane să desfășoare activitatea sa, trebuie să se asigure că pacientul/clientul înțelege relația și responsabilitățile persoanei delegate.
- m) În caz de delegare a responsabilității, fizioterapeutul va rămâne responsabil de gestionarea generală a serviciilor furnizate pacientului/clientului. Fizioterapeutul ar trebui să se asigure că persoana căreia i-au fost delegate îngrijirile pacientului/clientului posedă calificarea, experiența, cunoștințele și competențele necesare pentru aceasta. Pentru eficiența delegării, fizioterapeutul ar trebui să transmită totodată și informațiile despre pacient/client.
- n) Orice persoană către care fizioterapeutul orientează pacientul/clientul ar trebui să răspundă în fața unui organism de reglementare.
- o) Pacientul/Clientul trebuie informat despre necesitatea de a oferi terapeutului orice informație care ar putea să sporească eficiența tratamentului. Dacă pacientul/clientul refuză să dea informații atunci când i se cer, el trebuie informat despre consecințele acestui fapt.

Art.91 Copiii și adolescenții

- a) În cadrul practicii sale profesionale, fizioterapeutul trebuie să protejeze sănătatea și starea de bine a copiilor și tinerilor.
- b) Fizioterapeutul trebuie să acționeze atunci când crede că drepturile și bunăstarea copiilor și tinerilor au fost încălcate, respectiv afectate.
- c) Fizioterapeutul trebuie să adapteze modul în care comunică cu copiii și tinerii, astfel încât informațiile transmise să fie înțelese de aceștia.
- d) Fizioterapeutul trebuie să identifice situațiile în care este necesară prezența unei alte persoane atunci când evaluează sau tratează un copil/tânăr. Acest lucru este în mod deosebit relevant în cazul copiilor sau tinerilor care necesită prezența unei alte persoane (părinte sau reprezentant legal), cu excepția situației în care se primește un consimțământ informat expres pentru evaluarea sau tratarea copilului ori tânărului în absența reprezentantului legal.
- e) Atunci când fizioterapeutul consideră că o persoană pentru care este chemat să îi acorde îngrijiri este victimă a unor tratamente rele sau a unor privațiuni, trebuie să pună în practică mijloacele cele mai adecvate pentru a o proteja, fiind totodată prudent și circumspect.

Art.92 Adulți vulnerabili

- a) Fizioterapeutul trebuie să stabilească dacă un pacient este vulnerabil, în virtutea stării sale de sănătate și/sau a circumstanțelor, și să ia măsuri adecvate pentru a fi sigur că starea lui de bine este asigurată pe parcursul evaluării și tratamentului. Fizioterapeutul ar trebui de asemenea să ia în considerare capacitatea pacienților/clientilor de a înțelege informația transmisă, precum și validitatea consimțământului lor raportat la aceasta.
- b) În cazul incapacității pacientului/clientului de a-și da consimțământul informat, fizioterapeutul nu poate interveni până când nu este informat reprezentantul legal, cu excepția urgențelor.

c) Dacă este vorba de un minor sau de o persoană care nu se poate apăra din cauza vârstei sau stării sale fizice, fizioterapeutul alertează autoritățile judiciare, medicale sau administrative, cu excepția situațiilor particulare pe care le apreciază ca atare.

d) Fizioterapeutul care lucrează cu adulți vulnerabili trebuie să ia în considerare dacă este potrivit ca o altă persoană să fie prezentă atunci când se realizează evaluarea și tratamentul.

e) Fizioterapeutul nu trebuie să exploateze vulnerabilitatea pacienților/clientilor, prin exprimarea propriilor convingeri sau a opiniilor religioase sau politice, într-un fel în care ar putea să le creeze suferință sau să îi facă să se simtă inconfortabil.

Art.93 Relația cu membrii familiei, îngrijitorii și partenerii

a) Fizioterapeutul ar trebui să se poarte cu considerație față de membrii familiei, parteneri și alți apropiați ai pacientului/clientului și să fie sensibil și gata de a răspunde nevoilor acestora, prin oferirea informațiilor și sprijinului său, inclusiv după ce pacientul a decedat.

b) Atunci când oferă informații, fizioterapeutul ar trebui să aibă în vedere confidențialitatea informațiilor referitoare la pacient/client și consecințele dezvăluirii acestora.

c) Obligația de a păstra secretul profesional este opozabilă inclusiv față de membrii familiei pacientului/clientului.

Art.94 Transparență și onestitate

1. Generalități

a) Fizioterapeutul trebuie să fie transparent și onest cu pacienții/clientii săi.

b) Fizioterapeutul trebuie să prezinte exact gravitatea condiției pacientului/clientului.

c) Fizioterapeutul nu trebuie să ascundă informații care pot influența pacientul/clientul în a refuza evaluarea sau tratamentul, cum ar fi informații privind riscurile sau efectele secundare ale tratamentului.

d) Toate informațiile transmise ar trebui oferite și ajustate după nevoile specifice ale pacientului/clientului și numai în interesul acestuia.

e) Fizioterapeutul ar trebui să recunoască dacă starea unui pacient depășește competențele sale și să comunice acest lucru pacientului/clientului în mod deschis și onest.

2. Menținerea spiritului de încredere în profesie

a) Fizioterapeutul nu trebuie să abuzeze de poziția lui profesională pentru a avea o relație sexuală sau o relație nepotrivită cu un pacient/client sau un apropiat al acestuia. Comportamentul nepotrivit poate include cuvinte sau gesturi de natură sexuală.

b) Atunci când fizioterapeutul simte că este atras sexual de un pacient/client sau când pacientul/clientul este atras sexual de către el, ar trebui imediat să caute o alternativă de tratament pentru pacient/client.

3. Consimțământul informat

a) Consimțământul informat este un proces continuu, și nu un eveniment punctual. Fizioterapeutul trebuie să se asigure că are o comunicare corectă/reală/eficientă cu pacientul/clientul pe tot parcursul tratamentului și să asigure intimitatea acestuia pentru a facilita procesul comunicării.

b) Fizioterapeutul trebuie să se asigure că pacientul/clientul primește informațiile privitoare la evaluare și tratament și că acestea sunt prezentate astfel încât să fie ușor de înțeles și de folosit. Astfel, se permite pacientului/clientului să fie implicat în tratamentul său și să ia deciziile cele

mai potrivite pentru el. Consimțământul informat ar putea să nu fie valid dacă pacientul/clientul nu înțelege natura informațiilor furnizate despre evaluarea și tratamentul propus.

c) Fizioterapeutul trebuie să aibă consimțământul informat valid al pacientului/clientului (sau al unei persoane capabile să acționeze în locul său), înainte de a realiza:

(i) evaluarea;

(ii) tratamentul;

(iii) implicarea pacientului/clientului în procesul educativ sau de cercetare.

d) Fizioterapeutul nu trebuie să își folosească poziția profesională pentru a convinge pacientul/clientul să își dea consimțământul contrar propriei voințe.

e) Informațiile oferite pacientului/clientului în scopul de a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză privind evaluarea și tratamentul său ar trebui să includă:

(i) obiectivul și necesitatea oricărei evaluări sau investigații;

(ii) diagnosticul funcțional;

(iii) tratamentul propus sau managementul situației propuse;

(iv) opțiunile de tratament disponibile;

(v) rezultatele probabile cu și fără tratament;

(vi) orice risc previzibil și orice beneficii posibile;

(vii) persoana sau persoanele implicate și responsabile pentru evaluarea și tratamentul său;

(viii) orice motiv care ar necesita recomandarea medicală către un medic specialist;

(ix) orice motiv pentru care un alt specialist/terapeut ar putea fi implicat în tratamentul său;

(x) dacă îngrijirea sa este legată sau nu de un program de cercetare;

(xi) implicațiile financiare ale tratamentului recomandat.

f) Fizioterapeutul presupune că pacientul/clientul are capacitatea și aptitudinea de a lua decizii, mai puțin în situațiile evidente în care acesta demonstrează că nu are capacitatea și aptitudinea de a lua decizii. Fizioterapeutul trebuie să ia în considerare orice factor care ar putea afecta capacitatea pacientului/clientului de a-și da consimțământul informat în cunoștință de cauză. Acesta poate include barierele lingvistice, dizabilitățile fizice și dificultățile de învățare.

g) Refuzul nu dovedește faptul că pacientului/clientului îi lipsește capacitatea necesară acordării consimțământului informat. Uneori, acesta poate să indice faptul că pacientul/clientul are nevoie de informații suplimentare. Capacitatea luării deciziei este totodată specifică fiecărei situații în parte. Aceasta înseamnă că pacientul/clientul poate fi capabil să ia anumite decizii, dar altele nu.

h) Dacă există orice dubiu asupra capacității pacientului/clientului de a consimți, trebuie cerută consilierea unui specialist competent din domeniul îngrijirii sănătății.

i) Fizioterapeutul trebuie să își folosească judecata profesională pentru a evalua capacitatea copiilor și tinerilor de a-și da consimțământul informat pentru evaluare sau tratamente.

j) Fizioterapeutul trebuie să înțeleagă și să respecte legislația din jurisdicția sa în legătură cu problemele ce privesc consimțământul informat al persoanelor tinere.

4. Confidențialitate

a) Fizioterapeutul respectă în fiecare moment confidențialitatea informațiilor cu privire la pacient/client, care se referă la detaliile personale, starea sa de sănătate și nevoile sale în

materie de îngrijire a sănătății, tratamentul său, precum și a oricărei informații aduse la cunoștința fizioterapeutului în cadrul evaluării și tratamentului.

b) Fizioterapeutul ar trebui să nu folosească niciun tip de practică susceptibilă de a compromite respectul și confidențialitatea. Când există circumstanțe în care confidențialitatea nu poate fi garantată (de exemplu în domeniul sportiv), fizioterapeutul ar trebui să aibă din partea pacientului/clientului confirmarea faptului că acesta consimte să fie evaluat și tratat.

c) Fizioterapeutul ar trebui să se asigure că informațiile pe hârtie sau în format electronic sunt securizate și că accesul persoanelor neautorizate nu este permis.

NOTĂ:

Există derogări de la această regulă de confidențialitate. Aceste derogări cuprind următoarele situații:

- dacă divulgarea este cerută de lege;
- dacă divulgarea către autoritățile competente privește în mod clar interesul public;
- dacă pacientul sau alte persoane sunt în pericol de moarte sau sunt într-o situație ce presupune riscuri grave;
- dacă un organism oficial abilitat să ordone divulgarea a dat ordinul.

d) În caz de divulgare a informațiilor confidențiale, ar trebui specificate și înregistrate motivele divulgării, precum natura și amploarea acesteia.

5. Asigurarea accesului pacientului/clientului la dosarul său medical

a) Când un pacient/client cere accesul la fișa sa medicală, acest lucru nu ar trebui refuzat fără un motiv serios.

NOTĂ:

Dosarele medicale ale pacientului/clientului sunt puse sub protecția europeană a datelor.

b) Dacă legile cuprind o dispoziție privind accesul la dosarele medicale, fizioterapeutul ar trebui să se asigure că este familiarizat cu legislația în vigoare și să răspundă favorabil și rapid la toate cerințele de acces.

6. Dispensarea pacienților/clientilor de tratamentul fizioterapeutic

a) Fizioterapeutul ar trebui să nu trateze pacientul/clientul inutil și să fie totodată în măsură să justifice clinic decizia de a continua tratamentul.

b) Dacă tratamentul nu mai poate fi justificat pe baza nevoilor clinice, fizioterapeutul ar trebui să dispenseze pacientul/clientul de tratamentul său, fără amânare.

c) Atunci când fizioterapeutul întrerupe tratamentul, ar trebui să îi explice pacientului/clientului motivele care l-au condus la întreruperea acestuia. Fizioterapeutul ar trebui să nu dispenseze pacientul/clientul de tratament, bazându-se pe simplul fapt că acesta a ridicat probleme legate de tratamentul său sau că s-a plâns de fizioterapeut; cu toate acestea, în anumite circumstanțe, astfel de reclamații pot afecta într-o manieră ireversibilă relația dintre fizioterapeut și pacient/client.

d) Dacă programul a fost întrerupt și pacientul/clientul a fost dispensat de tratament din motive clinice, dacă este posibil, fizioterapeutul ar trebui să se asigure că informațiile sunt furnizate pacientului/clientului, pentru a-i indica unde poate să își continue tratamentele.

e) Fizioterapeutul poate să orienteze pacientul/clientul spre un alt profesionist din sănătate (poate fi un chiropractor/osteopat/terapeut ocupațional/ortezist-protezist/logoped/psiholog).

f) Fizioterapeutul ar trebui să documenteze motivele care l-au condus la dispensarea pacientului/clientului de tratament.

7. Furnizare și publicare de informații privind serviciile de fizioterapie

- a) Atunci când fizioterapeutul își face cunoscută meseria sau îi cere altei persoane să facă acest lucru în locul său, ar trebui să se asigure că mijloacele utilizate sunt oneste, decente, legale, reale și verificabile.
- b) Fizioterapeutul nu își desfășoară meseria într-o manieră care să deterioreze climatul de încredere de care se bucură profesia.
- c) Nicio reclamă privind un tratament sau rezultatele acestuia nu trebuie făcută dacă nu este justificată. Nu trebuie să existe nicio garanție de vindecare.
- d) Nu trebuie să se exercite nicio presiune asupra persoanelor care utilizează serviciile de fizioterapie, de exemplu pentru a provoca teamă nejustificată privind starea lor de sănătate actuală sau viitoare.
- e) Fizioterapeutul ar trebui să nu folosească niciun titlu profesional susceptibil de a induce în eroare publicul în privința semnificației sau importanței sale.

8. Aspecte financiare

a) este interzis fizioterapeutului:

- să încurajeze, să solicite sau să accepte avantaje în natură sau în bani sub orice formă ar fi ele, în mod direct sau indirect, pentru vreun act terapeutic sau să îi fie lăsate moștenire bunuri pentru profitul său personal;
- să dea o bonificație sau un comision mai mult sau mai puțin ilicit vreunei persoane, oricine ar fi ea;
- orice act de natură a aduce pacientului un avantaj material nejustificat sau ilicit;

b) fizioterapeutul este liber să ofere tratamente gratuite.

9. Conflicte de interese

- a) Fizioterapeutul ar trebui să acționeze totdeauna în cel mai bun interes al pacientului/clientului atunci când asigură tratamente sau îl orientează către un alt profesionist din sănătate. Ar trebui să nu ceară și nici să nu accepte niciun avantaj incitativ sau cadouri susceptibile de a afecta sau de a fi percepute ca afectând modul în care fizioterapeutul își tratează pacientul sau îl orientează către un alt practician. Fizioterapeutul nu oferă cadouri incitative colegilor sau altor profesioniști din sănătate.
- b) Fizioterapeutul indică clar pacientului/clientului orice avantaj financiar sau comercial de care beneficiază, atunci când îi recomandă un produs sau servicii.
- c) Sunt interzise facilitățile acordate/complicitatea oricui/cu oricine exercită ilegal profesiunea de fizioterapeut.
- d) Fizioterapeutul veghează la modul în care se utilizează numele său sau calitatea sa sau declarațiile sale. El nu trebuie să tolereze ca organismele publice sau private unde își desfășoară activitatea sau cu care colaborează să îi utilizeze identitatea în scopuri publicitare.
- e) Este interzis fizioterapeutului care deține un mandat electoral sau o funcție administrativă de a se folosi de acestea pentru a-și atrage clientela.
- f) Fizioterapeutul se va abține, chiar în afara exercițiului profesional, de la orice act de natură să desconsidere profesia de fizioterapeut.
- g) Un fizioterapeut poate să exercite o altă activitate, cu excepția cazului în care un astfel de cumul este incompatibil cu independența, moralitatea sau demnitatea profesională sau este susceptibil de a-i permite să obțină profituri din tratamentele aplicate.

CAPITOLUL X ETICA SI DEONTOLOGIA MEDICULUI DENTIST

ART. 87 Dispoziții generale

Prezentul cod deontologic cuprinde normele de conduită morală și profesională obligatorii, în legătură cu exercitarea drepturilor și îndatoririlor medicului ca profesionist, față de pacienți și față de ceilalți medici dentiști.

ART. 88 (1) Medicul dentist are obligația de a apăra drepturile fundamentale ale profesiei și prestigiul acesteia.

(2) Medicul dentist are libertatea alegerii investigațiilor, manoperelor de diagnostic și tratament și a prescripțiilor medicale pe care urmează să le aplice pacientului.

(3) Medicul dentist trebuie să își perfecționeze cunoștințele profesionale prin forme de educație medicală continuă pe tot parcursul activității sale profesionale.

(4) Medicul dentist nu trebuie să efectueze tratamente și/sau să formuleze prescripții medicale în domenii care depășesc competența sa profesională.

(5) Medicul dentist are datoria de a-și trata pacienții după normele profesionale medico-dentare recunoscute de Colegiul Medicilor Dentiști din România și incluse în ghidurile de practică medicală sau în tratatele de specialitate recunoscute de societățile științifice de profil.

ART. 89 Relația dintre medicul dentist și pacient

(1) Medicul dentist tratează fără discriminare pacienții și are o atitudine corectă față de aceștia.

(2) Cu excepția cazurilor de urgență, medicul dentist are dreptul de a refuza un pacient din motive profesionale sau personale.

(3) Se consideră urgență medico-dentară situația în care pacientul are nevoie de îngrijiri medicale imediate pentru controlul durerii, infecției sau sângerării.

ART. 90 În situația în care este imposibil să obțină consimțământul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, medicul dentist poate să acorde numai îngrijirile medico-dentare de urgență.

ART. 91 - (1) Medicul dentist va respecta secretul profesional.

(2) Garantarea directă sau indirectă a unui act medical este interzisă.

ART. 92 - (1) Medicul dentist trebuie să întocmească pentru fiecare pacient documente de evidență primară.

(2) Documentele trebuie păstrate în arhivă timp de 5 ani. O copie a acestor documente se poate elibera conform prevederilor legale în vigoare.

(3) Medicul dentist nu trebuie să expună pacientul unui risc nejustificat în investigațiile sau actele terapeutice efectuate.

ART. 93 Relațiile dintre medici

- (1) În relațiile intercolegiale medicul dentist trebuie să își trateze confrății așa cum ar dori el însuși să fie tratat de ceilalți.
- (2) Medicii dentiști trebuie să mențină între ei relații colegiale. Ei au datoria de a lua apărarea unui coleg acuzat pe nedrept.
- (3) Constituie abatere disciplinară blamarea și defăimarea colegilor în fața pacientului, a personalului sanitar, precum și orice expresie sau act capabil să zdruncine încrederea pacientului în medicul curant și autoritatea acestuia.
- (4) În cazul unor divergențe apărute între colegi, medicii dentiști vor face eforturi pentru reconciliere. Dacă problemele nu se rezolvă, se vor adresa conducerii colegiului din care fac parte pentru rezolvarea acestora, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare.
- (5) În cazul în care medicul se va adresa mass-mediei înainte de a fi soluționată problema la nivelul colegiului, aceasta va constitui abatere disciplinară.
- (6) Medicii dentiști care consultă împreună un pacient au datoria de a evita în timpul sau ca urmare a unei consultații să discute în contradictoriu ori să se denigreze reciproc în fața pacientului sau a familiei acestuia.
- (7) Medicul dentist nu are dreptul să se pronunțe cu privire la tratamentele altui coleg, decât dacă sănătatea pacientului este pusă în pericol.

Art. 94 Deturnarea pacienților sau tentativa este interzisă.

- (1) Când mai mulți medici dentiști colaborează la examinarea sau tratamentul unui pacient, aceștia trebuie să se informeze reciproc.
- (2) Fiecare medic dentist își asumă responsabilitatea manoperelor medicale efectuate.
- (3) Medicii dentiști, în cursul raporturilor lor profesionale cu colegi de alte specialități, trebuie să respecte independența profesională a acestora.

ART. 95 Reclama și publicitatea

- (1) Reputația medicului dentist trebuie să se sprijine doar pe competență și demnitate, fără contribuția reclamei de orice fel.
- (2) Profesia de medic dentist nu trebuie practică ca o activitate comercială.
- (3) Într-un anuar sau în alte publicații ori pe site web sunt autorizate să apară numai următoarele indicații:
 - a) numele, prenumele medicului dentist și sediul, numărul de telefon, numărul de fax, programul de consultații ale cabinetului de medicină dentară;
 - b) specialitatea/competența, gradul profesional.
- (4) Orice alte date și informații publicate sunt considerate publicitate și sunt interzise.
- (5) Sunt interzise editarea și distribuirea de broșuri publicitare în legătură cu activitatea profesională.

(6) Sunt interzise reclama comercială și publicitatea personală, inclusiv în interesul unor terți.

(7) Medicii dentiști nu pot face reclamă și nu pot susține reclama de orice fel, inclusiv în interesul unor terți, pentru medicamente sau bunuri medicale de consum, cu excepția situațiilor în care acestea sunt menționate în cuprinsul unor articole sau studii de specialitate.

ART. 96 Orice consultație efectuată în afara cabinetului de medicină dentară legal autorizat este interzisă.

ART. 97 Medicul dentist poate să participe la programe/ acțiuni cu caracter de educație pentru sănătate, inițiate de Ministerul Sănătății și Colegiul Medicilor Dentiști din România sau alte organisme autorizate în acest sens, utilizând pentru aceasta numai date confirmate științific.

ART. 98 - (1) Medicii dentiști pot furniza informații profesionale prin internet, situație în care trebuie să dea dovadă de sinceritate, corectitudine și demnitate.

(2) La publicarea unui site web, medicii dentiști trebuie să se asigure că respectivul conținut nu cuprinde informații de natură înșelătoare sau comparativă.

(3) Toate informațiile de pe site-ul web trebuie să fie reale, obiective și ușor verificabile.

(4) Orice încălcare a acestor dispoziții constituie abatere disciplinară.

Nerespectarea de către medicul dentist a obligațiilor prevăzute de prezentul cod deontologic se sancționează conform legilor și regulamentelor în vigoare.

CAPITOLUL XI ETICA SI DEONTOLOGIA ASISTENTULUI SOCIAL

ART. 99 Dispozitii/ Principii generale

(1) Codul reglementează relațiile profesionale ale asistenților sociali și stabilește standardele de conduită a acestora în relațiile cu beneficiarii, membrii corpului profesional, precum și cu alte categorii de profesioniști.

(2) Respectarea întocmai a prevederilor prezentului cod constituie o obligație profesională pentru fiecare asistent social.

ART. 100 —Asistentul social are obligația de a-și exercita profesia potrivit prevederilor legale în vigoare privind exercitarea profesiei de asistent social, precum și ale normelor profesionale specifice din domeniul asistenței sociale.

ART. 101 Independența profesională și responsabilitatea asistentului social

(1) Asistentul social își desfășoară activitatea pe baza principiului independenței profesionale, care îi conferă dreptul de inițiativă și decizie în exercitarea actului profesional, cu asumarea deplină a răspunderii pentru calitatea acestuia.

(2) Independența asistentului social nu poate prejudicia în niciun fel interesele beneficiarului serviciului profesional.

(3) Asistentul social pledează pentru condiții de viață care să conducă la satisfacerea nevoilor umane de bază și promovează valorile sociale, economice, politice și culturale, compatibile cu principiile justiției sociale.

(4) Actul profesional al asistentului social se exercită în mod obligatoriu olograf, cu precizarea numelui, prenumelui și codului alocat din Registrul Național al Asistenților Sociali, Partea I, precum și prin aplicarea parafei profesionale individuale.

ART. 102 — (1) Asistentul social are următoarele responsabilități sociale:

- a) să pledeze pentru îmbunătățirea condițiilor sociale în vederea satisfacerii nevoilor umane de bază și promovării justiției sociale;
- b) să acționeze pentru a facilita accesul la servicii specifice și posibilitatea de a alege pentru persoanele vulnerabile, dezavantajate sau aflate în dificultate;
- c) să promoveze condițiile care încurajează respectarea diversității sociale și culturale;
- d) să promoveze politicile și practicile care încurajează conștientizarea și respectarea diversității umane;
- e) să faciliteze și să informeze publicul în legătură cu participarea la viața comunitară și schimbările sociale care intervin;
- f) să asigure servicii profesionale în situații de urgență, în condițiile legii și ale normelor privind exercitarea profesiei de asistent social;
- g) să recunoască importanța fundamentală a relațiilor interumane și să le promoveze în practica profesională, încurajând relațiile dintre persoane cu scopul de a promova, reface, menține și/sau îmbunătăți calitatea vieții; omului și de aplicarea legislației internaționale la care România a aderat.

(2) Asistentul social tratează toate cazurile date spre asistare, în funcție de concluziile evaluării riscului, nevoilor și resurselor.

(3) Asistentul social va trata cu prioritate cazurile minorilor aflați în dificultate, fiind activat în mod automat principiul interesului superior al acestora, în condițiile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, în acest sens având obligația de a se autosesiza.

(4) Asistenții sociali vor avea în vedere întotdeauna că propriul lor comportament reprezintă un model pentru membrii comunității, acționând în consecință.

ART. 103 Obligații față de profesia de asistent social

În vederea asigurării standardelor de integritate profesională, asistentul social este obligat:

- a) să promoveze și să mențină standardele de calitate în practica profesională;
- b) să promoveze și să dezvolte valorile și etica profesională, baza de cunoștințe și misiunea profesiei de asistent social;
- c) să protejeze integritatea profesională a asistenților sociali prin conferințe, studii, cercetare, analiză, activități de predare, consultanță, expuneri în cadrul comunităților, prin participarea activă în cadrul organizației profesionale, precum și prin alte acțiuni de eficientizare a activității profesionale.

ART. 104 Obligații față de beneficiari

(1) Relațiile asistentului social cu beneficiarii serviciilor sale profesionale se bazează pe onestitate și confidențialitate, asistentul social având obligația de a informa beneficiarii asupra problemelor specifice și cheltuielilor probabile pe care le implică prestarea serviciilor de asistență socială.

(2) Asistentul social are obligația de a informa beneficiarul – persoană fizică sau persoană juridică — în timp util asupra oricăror modificări intervenite în legătură cu prestația sa, care ar putea influența calitatea, costurile sau termenele de prestare a serviciilor.

(3) Asistentul social întreprinde toate măsurile care să îi permită întreruperea, la nevoie, a relațiilor contractuale cu acei beneficiari sau cu acei angajatori care, prin cerințele sau atitudinea lor pe parcursul desfășurării activităților contractate, generează situații incompatibile.

ART. 105 — (1) Respectarea principiului autodeterminării obligă asistentul social să nu decidă în numele beneficiarului.

(2) Asistentul social sprijină beneficiarii pentru identificarea și dezvoltarea resurselor în vederea alegerii celei mai bune opțiuni și acordă toată atenția necesară intereselor celorlalte părți implicate în activitatea de asistență socială.

(3) Asistentul social poate limita drepturile beneficiarilor la autodeterminare atunci când acesta consideră că acțiunile prezente și/sau viitoare ale beneficiarilor prezintă un risc pentru ei înșiși și/sau pentru alte persoane.

ART. 106 — (1) Asistentul social va furniza serviciile de asistență socială beneficiarilor numai în contextul unei relații profesionale contractuale și al consimțământului informat al beneficiarului, după caz.

(2) În cazul în care beneficiarii serviciilor de asistență socială nu au capacitatea de a-și exprima în scris consimțământul sau de a contracta, asistentul social trebuie să protejeze interesele beneficiarului serviciului său, urmărind obținerea consimțământului scris al reprezentantului legal al acestuia, după caz.

(3) Asistentul social utilizează un limbaj clar și adecvat pentru a informa beneficiarii serviciilor de asistență socială despre scopul, riscurile și limitele serviciilor, costurile legate de serviciul respectiv, alternativele existente, dreptul beneficiarilor de a refuza sau de a rezilia relațiile contractuale stabilite, precum și despre perioada pentru care sunt încheiate raporturile contractuale de asistență socială.

(4) În situațiile în care beneficiarul serviciilor de asistență socială nu înțelege sau are dificultăți în a înțelege limbajul utilizat în practică, asistentul social trebuie să se asigure că acesta a înțeles condițiile prezentate, în acest sens asigurând beneficiarului o explicație detaliată, direct sau prin intermediul unui translator/interpret, după caz.

ART. 107 — (1) Asistentul social evită conflictele de interese în exercitarea profesiei și promovează o abordare imparțială a situațiilor profesionale.

(2) Asistentul social informează beneficiarul despre posibilele conflicte de interese și intervine, după caz, în prevenirea sau rezolvarea acestora.

(3) În anumite cazuri, protejarea beneficiarului poate conduce la încheierea relației profesionale și orientarea clientului către un alt profesionist sau către un alt serviciu care să corespundă nevoii acestuia.

(4) Asistentul social nu folosește relația profesională cu beneficiarul serviciilor sale profesionale pentru obținerea de avantaje sau alte beneficii de orice natură în interes personal.

(5) Asistentul social este obligat să atenueze sau să prevină conflictele de interese existente sau posibile.

ART. 108 — (1) Asistentul social se bazează în activitatea profesională pe principiile respectării și apărării intimității beneficiarului, confidențialității acestuia, precum și pe

principiul utilizării responsabile a informațiilor obținute în timpul exercitării profesiei sau în legătură cu aceasta.

(2) Asistentul social nu poate solicita informații despre viața privată a beneficiarului serviciilor sale, decât în cazul în care acestea sunt relevante pentru intervenție, asistentul social având obligația păstrării confidențialității în privința acestora.

(3) În anumite situații, asistentul social poate dezvălui informații confidențiale, cu acordul beneficiarilor sau ai reprezentanților legali ai acestora, după caz.

(4) Asistenții sociali pot dezvălui informații confidențiale fără acordul beneficiarilor, în condițiile legii și ale actelor normative adoptate în vederea executării acestora sau atunci când nedezvăluirea acestora ar pune în pericol viața, integritatea fizică a beneficiarilor sau a altor persoane.

(5) Asistentul social informează beneficiarii serviciilor de asistență socială despre încălcarea confidențialității informațiilor pe care le dețin în legătură cu aceștia, motivația avută în vedere, precum și despre posibilele consecințe, în condițiile legii.

(6) Asistentul social trebuie să păstreze confidențialitatea asupra identității beneficiarilor, atunci când acesta prezintă informații în mass-media, în condițiile legii.

(7) În cazul în care autoritățile publice competente solicită, pe cale legală, informații despre un anumit caz sau atunci când sunt puse în pericol interesele legitime, viața ori integritatea beneficiarilor, asistentul social poate dezvălui informațiile cerute, în condițiile legii.

(8) Accesul la documentele beneficiarilor și transferul acestora se realizează astfel încât să se asigure protecția deplină a informațiilor confidențiale conținute.

(9) Accesul la documentele beneficiarilor este permis profesioniștilor care lucrează în echipa pluridisciplinară, supervisorilor sau coordonatorilor activității profesionale de asistență socială, precum și altor persoane autorizate în condițiile legii.

(10) La cerere, beneficiarii au acces la informații din propriile dosare, în măsura în care asistentul social apreciază că acestea servesc intereselor lor și nu prejudiciază alte persoane.

(11) La încheierea serviciilor, asistentul social are responsabilitatea de a arhiva dosarele clienților pentru a asigura accesul la informație în viitor și protecția informațiilor confidențiale.

ART. 109 — (1) Asistentul social folosește un limbaj adecvat și respectuos față de client și evită folosirea termenilor care pot aduce prejudicii persoanelor, grupurilor sau comunităților.

(2) Asistentul social va asigura continuitatea serviciilor în cazul în care acestea sunt întrerupte de factori cum ar fi: transferul, boala, indisponibilitatea temporară etc.

ART. 110 — (1) Concurența profesională între asistenții sociali se bazează numai pe competența și calitatea serviciilor profesionale oferite beneficiarilor.

(2) Sunt interzise și sunt considerate acte de concurență profesională neloială următoarele acțiuni:

a) tentativa sau acțiunea de denigrare sau de discreditare a asistenților sociali în scopul atragerii beneficiarilor de servicii de asistență socială;

b) practicarea profesiei sub standardele de calitate stabilite prin ghidurile de bună practică în domeniu sau prin normele privind exercitarea profesiei de asistent social, precum și prin stabilirea unor onorarii derizorii având ca scop atragerea beneficiarilor serviciilor de asistență socială.

c) utilizarea unor mijloace de presiune sau a funcției deținute în vederea atragerii beneficiarilor serviciilor psihologice sau în alt scop personal; d) utilizarea oricăror informații de specialitate nepublicate sau neoficiale, la care asistentul social a avut acces pe diferite căi, în scopul obținerii de avantaje personale.

CAPITOLUL XII ETICA SI DEONTOLOGIA AUDITORULUI INTERN

ART. 111 Introducere

Realizarea scopului prezentului cod presupune indeplinirea urmatoarelor obiective:

- performanta - profesia de auditor intern presupune desfasurarea unei activitati la cei mai ridicati parametri, in scopul indeplinirii cerintelor interesului public, in conditii de economicitate, eficacitate si eficienta;
- profesionalismul - profesia de auditor intern presupune existenta unor capacitati intelectuale si experienta dobandite prin pregatire si educatie si printr-un cod de valori si conduita comun tuturor auditorilor interni;
- calitatea serviciilor - consta in competenta auditorilor interni de a-si realiza sarcinile ce le revin cu obiectivitate, responsabilitate, sarguinta si onestitate;
- increderea - in indeplinirea sarcinilor de serviciu, auditorii interni trebuie sa promoveze cooperarea si bunele relatii cu ceilalti auditori interni si in cadrul profesiei, iar sprijinul si cooperarea profesionala, echilibrul si corectitudinea sunt elemente esentiale acestei profesii, deoarece increderea publica si respectul de care se bucura un auditor intern reprezinta rezultatul realizarilor cumulative ale tuturor colegilor;
- conduita - auditorii interni trebuie sa aiba o conduita ireprosabila atat pe plan profesional, cat si personal;
- credibilitatea - informatiile furnizate de rapoartele si opiniile auditorilor interni trebuie sa fie fidele realitatii si de incredere.

ART. 112 Principii fundamentale

In desfasurarea activitatii, auditorii interni sunt obligati sa respecte urmatoarele principii fundamentale:

- Integritatea Conform acestui principiu, auditorul intern trebuie sa fie corect, onest si incoruptibil, integritatea fiind suportul increderii si credibilitatii;
- Independenta fata de entitatea auditata si de oricare alte grupuri de interese este indispensabila; auditorii interni trebuie sa depuna toate eforturile pentru a fi independenti in tratarea problemelor aflate in analiza; trebuie sa fie independenti si impartiali atat in teorie, cat si in practica; in toate problemele legate de munca de audit independenta auditorilor interni nu trebuie sa fie afectata de interese personale sau exterioare; auditorii interni au obligatia de a nu se implica in acele activitati in care au un interes legitim/intemeiat.

- Obiectivitatea. In activitatea lor auditorii interni trebuie sa manifeste obiectivitate si impartialitate in redactarea rapoartelor, care trebuie sa fie precise si obiective; concluziile si opiniile formulate in rapoarte trebuie sa se bazeze exclusiv pe documentele obtinute si analizate conform standardelor de audit; auditorii interni trebuie sa foloseasca toate informatiile utile primite de la entitatea auditata si din alte surse. De aceste informatii trebuie sa tina seama in

opiniile exprimate in mod impartial. Auditorii interni trebuie, de asemenea, sa analizeze punctele de vedere exprimate de entitatea auditata si, in functie de pertinenta acestora, sa formuleze opiniile si recomandările proprii; auditorii interni trebuie sa faca o evaluare echilibrata a tuturor circumstanțelor relevante si sa nu fie influențati de propriile interese sau de interesele altora in formarea propriei opinii.

- Confidentialitatea Auditorii interni sunt obligati sa pastreze confidentialitatea in legatura cu faptele, informatiile sau documentele despre care iau cunostinta in exercitarea atributiilor lor; este interzis sa utilizeze in interes personal sau in beneficiul unui tert informatiile dobandite in exercitarea atributiilor de serviciu. In cazuri exceptionale auditorii interni pot furniza aceste informatii numai in conditiile expres prevazute de normele legale in vigoare.

- Competenta profesionala Auditorii interni sunt obligati sa isi indeplineasca atributiile de serviciu cu profesionalism, competenta, impartialitate si la standarde internationale, aplicand cunostintele, aptitudinile si experienta dobandite.

- Neutralitatea politica Auditorii interni trebuie sa fie neutri din punct de vedere politic, in scopul indeplinirii in mod impartial a activitatilor; in acest sens ei trebuie sa isi mentina independenta fata de orice influente politice. Auditorii interni au obligatia ca in exercitarea atributiilor ce le revin sa se abtina de la exprimarea sau manifestarea convingerilor lor politice.

ART. 113 Reguli de conduita

Regulile de conduita sunt norme de comportament pentru auditorii interni si reprezinta un ajutor pentru interpretarea principiilor si aplicarea lor practica, avand rolul sa ii indrume din punct de vedere etic.

1. Integritatea:

- exercitarea profesiei cu onestitate, buna-credinta si responsabilitate;
- respectarea legii si actionarea in conformitate cu cerintele profesiei;
- respectarea si contributia la obiectivele etice legitime ale entitatii;
- se interzice auditorilor interni sa ia parte cu buna stiinta la activitati ilegale si angajamente care discrediteaza profesia sau entitatea publica din care fac parte.

2. Independenta si obiectivitatea:

- se interzice implicarea auditorilor interni in activitati sau in relatii care ar putea sa fie in conflict cu interesele entitatii publice si care ar putea afecta o evaluare obiectiva;
- se interzice auditorilor interni sa asigure unei entitati auditate alte servicii decat cele de audit si consultanta
- se interzice auditorilor interni, in timpul misiunii lor, sa primeasca din partea celui auditat avantaje de natura materiala sau personala care ar putea sa afecteze obiectivitatea evaluarii lor;
- auditorii interni sunt obligati sa prezinte in rapoartele lor orice documente sau fapte cunoscute de ei, care in caz contrar ar afecta activitatea structurii auditate.

3. Confidentialitatea: Se interzice folosirea de catre auditorii interni a informatiilor obtinute in cursul activitatii lor in scop personal sau intr-o maniera care poate fi contrara legii ori in detrimentul obiectivelor legitime si etice ale entitatii auditate.

4. Competenta:

- auditorii interni trebuie sa se comporte intr-o maniera profesionala in toate activitatile pe care le desfasoara, sa aplice standarde si norme profesionale si sa manifeste impartialitate in indeplinirea atributiilor de serviciu;
- auditorii interni trebuie sa se angajeze numai in acele misiuni pentru care au cunostintele, aptitudinile si experienta necesare;
- auditorii interni trebuie sa utilizeze metode si practici de cea mai buna calitate in activitatile pe care le realizeaza; in desfasurarea auditului si in elaborarea rapoartelor acestia au datoria de a adera la postulate de baza si la standardele de audit general acceptate;
- auditorii interni trebuie sa isi imbunatateasca in mod continuu cunostintele, eficienta si calitatea activitatii lor; seful compartimentului de audit public intern, respectiv conducatorul entitatii publice, trebuie sa asigure conditiile necesare pregatirii profesionale a auditorilor interni, perioada alocata in acest scop fiind de minimum 15 zile lucratoare pe an;
- auditorii interni trebuie sa aiba un nivel corespunzator de studii de specialitate, pregatire si experienta profesionale elocvente;
- auditorii interni trebuie sa cunoasca legislatia de specialitate si sa se preocupe in mod continuu de cresterea nivelului de pregatire, conform standardelor internationale;
- se interzice auditorilor interni sa isi depaseasca atributiile de serviciu.

CAPITOLUL XIII ETICA SI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC

ART. 114 Principii deontologice

Integritatea si autonomia profesionala, respectarea legilor, probitatea, onoarea, vigilența, confidentialitatea, organizarea, eficacitatea si perseverenta sunt ideile diriguitoare care guverneaza activitatea consilierului juridic. Indeplinirea corecta si in timp util a atributiilor profesionale confera substanta principiului integritatii profesionale.

Consilierii juridici sunt independenti din punct de vedere profesional si se supun numai Constitutiei Romaniei, legii, statutului profesiei si prezentului cod de deontologie profesionala. Prin independenta profesionala in sensul prezentului cod se intelege libertatea de actiune si de opinie care este limitata doar prin dispozitii legale sau regulamentare aplicabile profesiei de consilier juridic. Corectitudinea si integritatea morala sunt valori fundamentale pe care consilierul juridic este obligat sa le respecte atat in timpul serviciului cat si in afara acestuia. Rezultatul activitatii consilierului juridic este o consecinta a urmaririi atente si continue a derularii sarcinilor incredintate. Datoria fiecarui consilier juridic este sa pastreze secretul datelor si informatiilor de care a luat la cunostinta in virtutea exercitarii profesiei cu exceptia unor dispozitii legale sau statutare contrare. Confidentialitatea datelor si informatiilor detinute contribuie la crearea unui climat de siguranta pentru entitatea beneficiara a serviciilor oferite.

Organizarea riguroasa a activitatii consilierului juridic se face in scopul satisfacerii celor mai exigente standarde de calitate si eficacitate a muncii. Prin discernerea intre serviciul oferit si asteptarile beneficiarului, intre asteptarile personale, profesionale si consecintele economice, in activitatea consilierului juridic primeaza respectarea legii.

Consilierul juridic este obligat sa depuna efortul necesar pentru realizarea si reusita sarcinilor ce ii revin in exercitarea profesiei. Respectarea si aplicarea principiilor enuntate constituie un

**FORMULAR ANALIZĂ CODUL DE CONDUITA ETICA SI PROFESIONALA AL PERSONALULUI CONTRACTUAL
DIN CADRUL SJJ DTS**

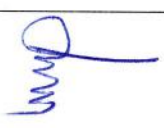
Compartiment/secție/ birou/serviciu	[Conducător compartiment Prenume și nume Funcția]	[Înlocuitor de drept sau delegat]	Aviz favorabil		Aviz nefavorabil			
			Semnătură	Data	Observații	Semnătura	Data	
Director financiar contabil	Ec. Tîlea Simona Verginica							
Director medical	dr. Mazilu Delia-Maria							
Director de Îngrijiri	As. Bololo Elena							
Director administrativ	Cons. Jr. Miliart Ion							
Medicina interna	dr. Patrascu Mirela							
Diabet zaharat, nutritie si boli metabolice	dr. Dorobantu Madalina							
Oncologie medicala	dr. Egner Dan Claudiu	<i>in posesia catalu.</i>						
Cardiologie	dr. Trocan Nicolae							
Neurologie	dr. Vladut Domnica							

Chirurgie generala/Bloc central Sterilizare si Bloc Operator	dr. Ungureanu Darius Constantin		<i>[Signature]</i>	03.12.2019.					
Comp. chirurgie si ortopedie infantila	dr. Marica Carmen		<i>[Signature]</i>						
Ortopedie si traumatologie	dr. Titu Adrian								
Urologie	dr. Pitik George		<i>[Signature]</i>						
Farmacie	farm. Stoian Angela		<i>[Signature]</i>						
Pediatricie	dr. Soare Mihaela				29.11.2019				
Sectia A.T.I	dr. Cilibia Rodica		<i>[Signature]</i>						
Oftalmologie	dr. Glavici Marius		<i>[Signature]</i>						
ORL	dr. Nicolescu Viorel		<i>[Signature]</i>						
Boli infectioase	dr. Banca Liliana		<i>[Signature]</i>						

Secția dermatovenerologie	dr. Olteanu Mihaela								
Obstetrica-ginecologie, Sterilizare OG, Bloc Operator OG	dr. Giubhat Laura			<i>Stok</i>					
Neonatologie	dr. Trapcea Luminita								
Pneumologie I si II	dr. Iacob Florin			<i>x</i> <i>St</i>					
Psihiatrie acuti,	dr. Balaci Lucia Alina			<i>x</i>					
Psihiatrie Cronici Gura- Vaii	Dr. Nicolaescu Claudiu Constantin								
Recuperare, medicina fizica si balneologie	dr. Ivan Daniela			<i>AG</i>					
Compartiment nefrologie, Statie hemodializa acuta	dr. Modilca Mirela			<i>AG</i>	<i>03.XI 2019</i>				
UPU	dr. Jianu Claudia	<i>dr. Jianu Claudia</i>		<i>AG</i>					
Cronici-Vinju-Mare	dr. Cocos Maria Magdalena			<i>AG</i>	<i>AG</i>				

Cronici Strehaia	dr. Tudor Marinela Sanziana								
Compartiment relatii cu publicul, Registratura, secretariat	Lapadatescu Alina								
Laborator Radiologie Si Imagistica, Laborator Radiologie-Computer CT	dr. Mura Mihaela Petronelli	dr. Cornu Popo			03.12.2019				
Laborator analize medicale	dr. Vasile Carmen <i>Cristina</i>								
Laborator Bk	dr. Gheorghe Simona								
Serviciul Anatomie Patologica	dr. Buzulica Radu								
Compartiment dietetica	Asis. Zorila Liliana								
Recuperare neuro-psiho-motorie copii	Asis. Corcoveanu Emilia								
Comp. Endoscopie	dr. Trocan Angela								
Cabinet planificare familiala	dr. Pop Luminita								

Unitate De Transfuzie Sanguina	dr. Florea Simona Maria								
SPIAAM	dr. Banu Bradu Silvia Oana								
Dispensar TBC – Dr. Tr. Severin	dr. Epuran Birzoianu Carmen								
Dispensar Tbc – Vinju Mare	dr. Mihailescu Constantin								
Serviciul De Medicina Legala	dr. Firu Claudiu								
Centru De Sanatate Mintala Adulti	dr. Dadalau Tudora								
Centru De Sanatate Mintala Copii	dr. Busecu Mianda								
Serviciul RUNOS	Ref. Voinea Alexandra			03.12.2019					
Serviciul financiar – contabilitate	Ec. Maritoiu Diana			03.12.2019					
Serviciul Informatica Evaluare Si Statistica Medicala	Analist. Programator Negrut Cosmin Florin								

Compartiment Juridic, Legislatie Si Contencios	C.Jr.Barbut Daniela							
Birou Achizitiilor Publice Investitii Contactare Medicament Materiale Sanitare si Echipamente Medicale	Ref.Tiris Maria							
Serviciul Administrativ	Ing. Duta Ion							
Serviciul Managementul Calitatii Serviciilor Medicale	Ec. Manescu Dragotoin Mileva Valentina							
Comp. sanatate si securitatea muncii, PSI	Ing. Vrabete Eugen							
<i>Calimet Medicina Sportiva</i>	<i>Dr. Zivuta Mariana</i>							

C.J. Popescu Daniela

